

UCHWAŁA NR 341/2026
ZARZĄDU POWIATU KROŚNIEŃSKIEGO

z dnia 10 lutego 2026 roku

w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Powiatu Krośnieńskiego
w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych
na lata 2026 – 2030

Na podstawie art. 3d ust.2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1684.) oraz zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 2 lit.b Uchwały nr VIII/58/2015 Rady Powiatu Krośnieńskiego z dnia 24 września 2015 r. w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Powiatu Krośnieńskiego (Dz. Urz. Woj. Lubus. z 2015 r. poz. 1632) uchwala się, co następuje:

§ 1. 1. Zarządza się przeprowadzenie konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Powiatu Krośnieńskiego w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2026 – 2030, która stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

2. Celem konsultacji jest zapewnienie efektywnego wykonywania zadań publicznych Powiatu Krośnieńskiego w zakresie działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

§ 2. Konsultacje społeczne zostaną przeprowadzone w terminie od 18 lutego 2026 r. do 23 lutego 2026 r.

§ 3. 1. Terytorialny zakres konsultacji społecznych obejmuje obszar Powiatu Krośnieńskiego.

2. Podmiotowy zakres konsultacji społecznych obejmuje mieszkańców Powiatu Krośnieńskiego.

§ 4. 1. Projekt uchwały udostępniony będzie:

- 1)** na stronie internetowej www.powiatkrosnienski.pl
- 2)** w Biuletynie Informacji Publicznej www.bip.powiatkrosnienski.pl w zakładce Ogłoszenia;
- 3)** w siedzibie Starostwa Powiatowego w Krośnie Odrzańskim, tablica ogłoszeń (parter).

2. Konsultacje społeczne będą prowadzone w formie pisemnych opinii, uwag lub wniosków zainteresowanych podmiotów.

3. Pisemne opinie, uwagi i wnioski mogą być składane:

- 1)** bezpośrednio w Starostwie Powiatowym w Krośnie Odrzańskim – w Biurze Obsługi Interesanta lub poprzez wrzucenie bezpośrednio do skrzynki pocztowej znajdującej się przy drzwiach wejściowych do budynku Starostwa Powiatowego w Krośnie Odrzańskim oraz w Delegaturze Starostwa Powiatowego w Gubinie;
- 2)** za pośrednictwem poczty tradycyjnej; liczy się data wpływu do Starostwa Powiatowego,
- 3)** za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres: t.miechowicz@powiatkrosnienski.pl.

4. Dokumentacja dotycząca przedmiotu konsultacji będzie dostępna w Biuletynie Informacji Publicznej www.bip.powiatkrosnienski.pl oraz w siedzibie Starostwa Powiatowego w Krośnie Odrzańskim, pok. 101.

§ 5. Wykonanie uchwały powierza się Członkowi Zarządu Powiatu Krośnieńskiego, właściwemu w sprawach dot. pomocy społecznej.

§ 6. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Zarządu
Powiatu Krośnieńskiego

Anna Januszkiewicz

**UCHWAŁA NR
RADY POWIATU KROŚNIEŃSKIEGO**

z dnia 2026 roku

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych
na lata 2026 – 2030**

Na podstawie art. 35a ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 913; zm.: z 2023 r. poz. 1234, z 2025 r. poz.1301, 1665 i 1746) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2026 – 2030 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Krośnieńskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Powiatu Krośnieńskiego

Kamil Kuśnierek

Załącznik do uchwały nr
Rady Powiatu Krośnieńskiego
z dnia 2026 roku

Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2026 – 2030

Krosno Odrzańskie, rok 2026

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Diagnoza niepełnosprawności w Powiecie Krośnieńskim	6
3. Działalność instytucji na rzecz osób z niepełnosprawnością na terenie Powiatu Krośnieńskiego	11
3.1. Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Krośnie Odrzańskim	11
3.2. Filia Powiatowego Ośrodka Wsparcia „Integracja w Gubinie”	13
3.3. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Gubinie	15
3.4. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Krośnie Odrzańskim	17
3.5. Dom Pomocy Społecznej w Szczawnie	18
3.6. Zespół Szkół Specjalnych w Krośnie Odrzańskim	19
3.7. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Marii Konopnickiej w Gubinie	20
3.8. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie Odrzańskim	21
3.9. Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie Odrzańskim (z filią w Gubinie)	23
3.10. Dom Dziennego Pobytu w Gubinie	24
4. Działalność stowarzyszeń na rzecz osób z niepełnosprawnością na terenie Powiatu Krośnieńskiego	25
4.1. Stowarzyszenie „Przystań” w Krośnie Odrzańskim	25
4.2. Odrzańska Spółdzielnia Socjalna	25
4.3. Polski Związek Emerytów i Rencistów oddział w Gubinie	26
4.4. Polski Związek Emerytów i Rencistów oddział w Krośnie Odrzańskim	26
4.5. Stowarzyszenie Pracowników i Przyjaciół Warsztatów Terapii Zajęciowej „SYNERGIA”	26
4.6. Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Tacy Sami	26
4.7. Spółdzielnia Socjalna Pani Sowa	27
4.8. Centrum Aktywności Lokalnej „Na Poddaszu”	27
5. Cele i zadania oraz sposób ich realizacji, finansowania i mierzenia efektów Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych	28
6. Podsumowanie	59

1. Wprowadzenie

Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2026-2030 jest kontynuacją i uzupełnieniem poprzedniego programu. Został opracowany w oparciu o wnioski z realizacji poprzedniego programu i dostosowaniu do nowych założeń, potrzeb i problemów osób z niepełnosprawnością w Powiecie Krośnieńskim. Ma na celu podjęcie dalszych działań na rzecz integracji społecznej, aktywizacji zawodowej oraz przestrzegania praw osób z niepełnosprawnością.

Zakres kompetencji poszczególnych służb działających na rzecz osób z niepełnosprawnością określa ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób z niepełnosprawnością (Dz. U. z 2025 r. poz. 913, 1301, 1665, 1746, z 2026 r. poz. 26). Według ustawy do zadań powiatu należy m.in. opracowanie zgodnych ze strategią rozwoju województwa, projektów powiatowych programów działań na rzecz osób z niepełnosprawnością w zakresie:

- rehabilitacji społecznej;
- rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia;
- przestrzegania praw osób z niepełnosprawnością.

W 2016 roku zostały zapoczątkowane ogólnopolskie prace nad Strategią na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2021-2030. Zobrazowały one skalę problemów oraz konieczność kompleksowego, ponadsektorowego podejścia, przełamującego dotychczasowe schematy. Strategia została opublikowana w lutym 2021 roku, a jej głównym celem jest dążenie do zapewnienia osobom niepełnosprawnym niezależnego życia poprzez zmianę podejścia do niepełnosprawności polegającą na przejściu z medycznego modelu niepełnosprawności na model oparty na prawach człowieka. Medyczny model niepełnosprawności zakłada, że niepełnosprawność jest wynikiem fizycznego czy psychicznego ograniczenia, natomiast model oparty na prawach człowieka zakłada zapewnienie pełni praw dla osób z niepełnosprawnościami, na równi z innymi.

W województwie lubuskim od 2021 roku obowiązuje Wojewódzki Program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2021-2030.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest kompatybilny z Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych. Nadrzędnym celem strategii i jego kontynuacją w programie jest objęcie i udzielenie wsparcia osobom potrzebującym pomocy w pokonaniu przeciwności losu i życiu w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Istotą Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest stworzenie na terenie Powiatu Krośnieńskiego lokalnych warunków oraz zagwarantowanie i udzielenie osobom z niepełnosprawnością takiej pomocy, która umożliwi osiągnięcie jak najlepszej życiowej samodzielności i aktywności, przy wykorzystaniu tkwiących w nich potencjalnych zdolności i możliwości. Został on opracowany w oparciu o przesłane informacje przez jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe i instytucje działające na terenie Powiatu Krośnieńskiego na rzecz osób z niepełnosprawnością.

Program wyznacza kierunki rozwoju oferty wsparcia dla osób z niepełnosprawnością, które dostosowane do rzeczywistych potrzeb, stanowić będą podstawę do sporządzenia konkretnych projektów wcielanych w życie na terenie naszego powiatu.

Do skutecznej realizacji zamierzonych celów niezbędna będzie współpraca władz powiatowych, gminnych, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji działających na rzecz osób z niepełnosprawnością, mogących wspierać realizację programu merytorycznie i finansowo, z uwzględnieniem problemów, zasobów i specyfiki poszczególnych jednostek.

W pracach nad opracowaniem dokumentu, wzięli udział członkowie:

1. Alicja Ziółkowska – pracownik socjalny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gubinie,
2. Natalia Jachowska – pracownik socjalny Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Gubin,
3. Aleksandra Rymkiewicz – Kierownik Warsztatów Terapii Zajęciowej w Gubinie,
4. Jadwiga Bartkowska- doradca zawodowy Powiatowego Urzędu Pracy w Krośnie Odrzańskim,
5. Monika Tyl – starszy pracownik socjalny Domu Pomocy Społecznej w Szczawnie,
6. Lucyna Bykowska - specjalista pracy socjalnej Ośrodka Pomocy Społecznej w Krośnie Odrzańskim,
7. Iwona Gaudyn – Dyrektor Zespołu Szkół Specjalnych w Krośnie Odrzańskim,
8. Marcin Piaskowski – pracownik socjalny Powiatowego Ośrodka Wsparcia „Integracja” w Gubinie,
9. Ewa Nowicka – Kierownik Warsztatów Terapii Zajęciowej w Krośnie Odrzańskim,
10. Jolanta Pisz – pracownik socjalny Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie Odrzańskim.

Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2026 - 2030 w Powiecie Krośnieńskim określa kierunki polityki społecznej Powiatu Krośnieńskiego wobec osób z niepełnosprawnością, a w szczególności w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej oraz przestrzegania praw osób z niepełnosprawnością. Ma na celu zminimalizowanie skutków niepełnosprawności oraz umożliwienie zaspokajania potrzeb osób z niepełnosprawnością we wszystkich obszarach życia. Program jest skierowany do osób z niepełnosprawnością, zamieszkujących teren Powiatu Krośnieńskiego.

Definicje pojęć używanych w programie:

1. PCPR – należy przez to rozumieć Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie Odrzańskim,
2. OPS – należy przez to rozumieć Ośrodki Pomocy Społecznej we wszystkich gminach w Powiecie Krośnieńskim,
3. PPP – należy przez to rozumieć Poradnie Psychologiczno - Pedagogiczne w Krośnie Odrzańskim i Gubinie,
4. POW „Integracja” – należy przez to rozumieć Powiatowy Ośrodek Wsparcia w Krośnie Odrzańskim i filia w Gubinie,
5. PFRON – należy przez to rozumieć Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
6. DPS – należy przez to rozumieć Dom Pomocy Społecznej w Szczawnie,
7. WTZ – należy przez to rozumieć Warsztaty Terapii Zajęciowej w Krośnie Odrzańskim i Gubinie,
8. EFS – należy przez to rozumieć Europejski Fundusz Społeczny,
9. PUP – należy przez to rozumieć Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie Odrzańskim i Gubinie,
10. ZSS – należy przez to rozumieć Zespół Szkół Specjalnych w Krośnie Odrzańskim,
11. SOSW – należy przez to rozumieć Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Gubinie,
12. UE – należy przez to rozumieć Unia Europejska,
13. NZOZ – należy przez to rozumieć Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej,
14. KPP – należy przez to rozumieć Komenda Powiatowa Policji w Krośnie Odrzańskim,
15. PSP – należy przez to rozumieć Powiatowa Straż Pożarna w Krośnie Odrzańskim,
16. OSiR – należy przez to rozumieć Ośrodek Sportu i Rekreacji w Krośnie Odrzańskim.

2. Diagnoza niepełnosprawności w Powiecie Krośnieńskim

Osoby z niepełnosprawnościami żyją we wszystkich częściach świata i we wszystkich warstwach społecznych. Ich liczba na świecie jest bardzo duża i stale wzrasta. W zależności od przyjętego kryterium niepełnosprawności biologicznej (poziomu ograniczeń) populacja osób z niepełnosprawnościami w Polsce mogła liczyć od 4,952 do 7,7 mln osób (Badanie EHIS, 2014 r.). Liczba ta obejmuje wszystkie osoby z niepełnosprawnościami, prawną, jak również te, które miały poważne ograniczenia w wykonywaniu codziennych czynności. Co piąta osoba z niepełnosprawnością nie posiadała orzeczenia, a więc nie miała prawnego statusu osoby z niepełnosprawnością.

Odsetek z niepełnosprawnościami w Polsce sięga około 14,3% ogólnej populacji ludności – problem ten dotyka więc przeszło 5,4 miliona Polaków (GUS 2021). Dodatkowo w naszym kraju stale rośnie liczba osób, które ze względu na pogarszający się stan zdrowia mają trudności w wypełnianiu ról życiowych i społecznych. Demografowie polscy twierdzą, że wzrostowi liczby osób z niepełnosprawnością sprzyja też postęp cywilizacyjny i techniczny. Zakres i waga tego problemu skłaniają i jednocześnie zobowiązują do działań mających na celu zagwarantowanie każdej osobie z niepełnosprawnością prawa do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia. Upodmiotowienie osób z niepełnosprawnościami to zasada naczelna. Jedną z podstawowych zasad zapisanych w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, przyjętej w 2006 r. i ratyfikowanej przez Polskę w 2012 r., jest podmiotowość osób z niepełnosprawnościami.

Niepełnosprawność nie jest wyłącznie osobistą tragedią dotkniętego nią człowieka. Jest ona wpisana w życie tak samo jak choroba czy starość. Niepełnosprawność wpływa na wiele obszarów życia rodziny, tj. na jej sytuację materialną, społeczną czy też zdrowotną.

Poszczególne programy i rozwiązania systemowe mające na celu wsparcie rodzin, jak również umożliwienie niezależnego życia osób z niepełnosprawnościami, zgodnie z ich indywidualnym potencjałem, są ciągle niewystarczające. Konieczne jest, by w większym zakresie uwzględniały różnice wynikające z możliwości dostępnych w miejscu życia osób z niepełnosprawnością i jej rodziny. Wsparcie musi być adresowane proporcjonalnie do tej sytuacji. Społeczeństwo musi uświadomić sobie i zrozumieć osoby z niepełnosprawnością, którzy żyją wśród nas i mają takie same prawa. Szeroko pojęta rehabilitacja osób z niepełnosprawnością (zawodowa i społeczna) nie może dokonywać się bez udziału osób w pełni sprawnych. Funkcjonowanie tej grupy osób zależy w dużej mierze od nich samych, ale też od społeczności, w której przyszło im wzrastać i żyć. Bardzo dużym wsparciem jest tutaj rozwój nowoczesnych technologii wspierających funkcjonowanie osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Warunkiem korzystania z rozwijających się technologii jest dostęp do tych technologii i świadomość możliwości ich wykorzystania przez same osoby/dzieci z niepełnosprawnościami, jak i ich rodziny/opiekunów. W związku z wprowadzeniem programu „Asystent osobisty osoby

z niepełnosprawnością” Powiat Krośnieński i gminy z terenu powiatu przystąpiły do jego realizacji. Głównym celem programu jest wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia, poprzez zapewnienie usługi asystencji osobistej polegającej na pomocy w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowania w życiu społecznym.

Program „Opieka wytchnieniowa” również jest realizowany przez gminy z terenu powiatu, Powiat Krośnieński przystąpił do programu od 2025 roku. Program kierowany jest do członków rodzin lub opiekunów, którzy wymagali wsparcia w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu bezpośredniej opieki nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, a także nad osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Ponadto w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Gubinie można skorzystać z Programu FEPŻ (Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową). Jest to program wspierający osoby w trudnej sytuacji materialnej, oferując im pomoc żywnościową w formie paczek lub posiłków, oraz organizujący działania towarzyszące na rzecz włączenia społecznego. Program jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus. Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośnie Odrzańskim również realizuje Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027.

Definicja zawarta w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych mówi, iż: „niepełnosprawnymi są osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz wypełnianie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi (...)”. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych podkreśla fundamentalne prawa osób z niepełnosprawnością do godnego życia zakazując przy tym dyskryminacji.

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób z niepełnosprawnością określa niepełnosprawność jako „trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy”.

Osoby z niepełnosprawnościami stanowią jedną z tych grup społecznych, której zagraża wykluczenie społeczne, zawodowe czy edukacyjne. Co więcej, ich stopień zintegrowania społecznego i sytuacja ekonomiczno - zawodowa są bardzo często od nich mało zależne, gdyż są one bezpośrednio powiązane ze stanem zdrowia. Należy więc podjąć różne działania w celu podniesienia publicznej świadomości o prawach osób z niepełnosprawnością, o pozytywnym wkładzie jaki wnoszą te osoby w życie innych ludzi, a także o problemach z którymi spotykają się z powodu swej niepełnej sprawności.

Zebranie danych o wszystkich osobach z niepełnosprawnością w Powiecie jest niemożliwe, ponieważ dane są zbierane w różnych systemach i obejmują różne grupy (np. osoby z orzeczeniem, a także te z niepełnosprawnościami, które nie mają orzeczeń). Według danych GUS liczba osób z niepełnosprawnością

posiadających orzeczenia wzrasta. Dane te są przyjmowane do obliczeń wysokości środków finansowych na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Tab. 1. Wskaźnik algorytmu podziału środków finansowych PFRON

Lata	2022	2023	2024
Liczba dzieci w powiecie w wieku 0-14 - wg GUS	7 982	7 962	7 732
Wskaźnik częstości niepełnosprawności orzeczonej wśród dzieci w wieku 0 - 14 w Polsce – wg GUS	2,23%	3,72%	3,78%
Liczba osób w wieku 15 i więcej w powiecie – wg GUS	46 616	45 498	45 373
Wskaźnik częstości niepełnosprawności w powiecie orzeczonej wśród osób w wieku powyżej 15 lat – wg GUS	11,80%	14,89%	14,93%

Jak wynika z powyższej tabeli w Powiecie Krośnieńskim wskaźnik częstości niepełnosprawności wśród osób powyżej 15 lat na przełomie 2022 - 2024 roku wzrastał od 11,80% do 14,93% przy malejącej liczbie mieszkańców.

Według danych BAEL (Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności) liczba osób z niepełnosprawnością w wieku 16 lat i więcej w 2018 roku kształtowała się na poziomie 3,0 mln osób (dokładnie 3 040 tys.). Oznacza to, że 10,0% ludności w wieku 15 lat i więcej posiadało prawne orzeczenie niepełnosprawności.

Zmianę struktury osób z niepełnosprawnością według stopnia niepełnosprawności można zaobserwować porównując dane dotyczące udziału osób o określonych stopniach niepełnosprawności w populacji osób z niepełnosprawnością prawnie ogółem w latach 2002 - 2018. I tak według BAEL udział osób z niepełnosprawnościami ze znacznym stopniem niepełnosprawności w 2002 roku wynosił 21,1%, z umiarkowanym – 35,1%, z lekkim – 42,7%. Natomiast w 2019 roku odsetki te wynosiły odpowiednio: 27,4%, 47,3% i 25,3%.

Orzeczenia Miejskiego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Zielonej Górze na rzecz mieszkańców powiatu.

Tab. 2. Liczba wydanych orzeczeń powyżej 16 roku życia¹

Lata	Liczba wydanych orzeczeń dla osób z niepełnosprawnością 16+	K	M	Lekki	Umiarkowany	Znaczny
2022	1060	579	481	88	575	397
2023	1045	583	462	98	473	474
2024	1174	619	555	166	551	457
Ogółem	3279	1781	1498	352	1599	1328

Z analizy powyższych danych wynika, że w Powiecie Krośnieńskim zdecydowanie więcej kobiet ubiega się o ustalenie stopnia niepełnosprawności. W porównaniu z mężczyznami kobiety na przestrzeni trzech lat miały wydane o 133 orzeczenia więcej. Może to wynikać z faktu, że wśród populacji w starszym wieku większość stanowią kobiety. Trend związany z feminizacją tej społeczności będzie się utrzymywał. Wpisuje się to w ogólne zmiany sytuacji społeczno-demograficznej całego polskiego społeczeństwa. Jak wskazuje GUS w analizie „Sytuacja osób starszych w Polsce w 2022 roku” (...) wśród seniorów, podobnie jak w całej populacji ludności, przeważają kobiety. W 2022 r. kobiety stanowiły 51,7% ogółu ludności, a na 100 mężczyzn przypadało ich 107. Udział kobiet w populacji osób starszych był wyższy niż w przypadku populacji Polski i w 2022 r. wyniósł 58,1%. Wśród osób w wieku 60 lat i więcej na 100 mężczyzn przypadało 139 kobiet. W zbiorowości osób w wieku senioralnym współczynnik feminizacji wzrasta wraz z wiekiem. Jest to konsekwencją nadumieralności mężczyzn (GUS, „Sytuacja osób starszych w Polsce w 2022 roku”, Warszawa, Białystok, 2023).

Mając na uwadze znaczący wzrost liczby osób w starszym wieku należy liczyć się z poważnym narastaniem problemu samodzielnej egzystencji, a szczególnie wśród seniorów wymagających pomocy – opieki, leczenia i rehabilitacji.

Porównując wydane orzeczenia dla osób z Powiatu Krośnieńskiego ze względu na stopień niepełnosprawności, zdecydowanie więcej jest wydawanych orzeczeń z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

¹ Dane statystyczne z Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Zielonej Górze.

Tab. 3. Liczba wydanych orzeczeń poniżej 16 roku życia²

Lata	Liczba wydanych orzeczeń dla osób z niepełnosprawnością poniżej 16	K	M
2022	97	34	63
2023	103	36	67
2024	140	61	79
Ogółem	340	131	209

Z analizy powyższych danych wynika, że wzrasta liczba dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością, nadal zdecydowanie więcej orzeczeń jest wydawanych dla chłopców. W porównaniu z dziewczynkami, chłopcy na przestrzeni trzech lat mieli wydanych o 78 orzeczeń więcej. Jest to wyjątek wśród osób z niepełnosprawnością (uwzględniając płeć) stanowi go grupa osób z niepełnosprawnością w wieku do 15 lat z orzeczeniem o niepełnosprawności, w której przeważają chłopcy.

Tab. 4. Liczba wydanych orzeczeń z uwagi na przyczynę niepełnosprawności³

Symbole niepełnosprawności	2022	2023	2024	Razem
01-U	12	11	9	32
02-P	85	97	99	281
03-L	37	60	69	166
04-O	32	30	38	100
05-R	412	364	460	1236
06-E	19	22	15	56
07-S	193	179	173	545
08-T	37	36	56	129
09-M	59	77	72	208
10-N	138	122	124	384
11-I	30	42	47	119
12-C	6	5	12	23

² Dane statystyczne z Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Zielonej Górze.

³ Dane statystyczne z Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Zielonej Górze.

Objaśnienia:

01-U - upośledzenia umysłowe,

02-P - choroby psychiczne,

03-L - zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,

04-O - choroby narządu wzroku,

05-R - upośledzenia narządu ruchu,

06-E - epilepsja,

07-S - choroby układów oddechowego i krążenia,

08-T - choroby układu pokarmowego,

09-M - choroby układu moczowo-płciowego,

10-N - choroby neurologiczne,

11-I - inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne,

choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego,

12-C - całościowe zaburzenia rozwojowe.

Jak wynika z tabeli nr 4 mieszkańcy Powiatu Krośnieńskiego najczęściej mają orzeczoną niepełnosprawność z powodu chorób narządu ruchu, układu oddechowego i krążenia. Kolejną przyczyną niepełnosprawności to choroby psychiczne i neurologiczne mieszkańców. Osoby te będą wymagały wsparcia w formie rehabilitacji, samodzielnego funkcjonowania, dofinansowań w zaopatrzeniu w sprzęt rehabilitacyjny, ortopedyczny i środki pomocnicze.

3. Działalność instytucji na rzecz osób z niepełnosprawnością na terenie Powiatu Krośnieńskiego

3.1. Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Krośnie Odrzańskim

Powiatowy Ośrodek Wsparcia „Integracja” jest powiatową jednostką organizacyjną o lokalnym zasięgu działania na terenie Powiatu Krośnieńskiego. Prowadzenie Ośrodka Wsparcia jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej realizowanym przez powiat. W Powiatowym Ośrodku „Integracja” prowadzone są następujące treningi: trening umiejętności samoobsługowych i zaradności życiowej, trening umiejętności społecznych i interpersonalnych, trening umiejętności spędzania czasu wolnego, psychoedukacja, zajęcia manualno-plastyczne, różnorodne formy terapii zajęciowej, dostosowane do możliwości psychofizycznych oraz indywidualnych zainteresowań.

Realizacja tych wszystkich treningów odbywa się w następujących pomieszczeniach:

- Drukarnia (pomieszczenie, które powstało w wyniku realizowania projektu TACY SAMI skierowanego do uczestników Ośrodka Wsparcia, wyposażone w sprzęt komputerowy, w którym w 2007 roku powstawała gazetka tworzona przez uczestników placówki. Aktualnie miejsce w którym nabywane są umiejętności obsługi komputera, znajomości programów, realizacji programów edukacyjnych.),
- Pracownia Rzemiosł Różnych (pracownia terapii zajęciowej; odbywają się w niej zajęcia z zakresu terapii manualno-plastycznej, krawieckiej, technicznej),
- Świetlica (miejsce, w którym, na co dzień odbywają się zajęcia z zakresu muzykoterapii, biblioterapii, prób teatralnych, spotkań okolicznościowych, występów, zajęć integracyjnych, warsztatów, szkoleń, zajęć relaksacyjnych, zajęć tanecznych- aerobik, uczestnicy w świetlicy spożywają również posiłki),
- Sala Ciszy (miejsce, w którym uczestnicy mogą odpocząć, porozmawiać indywidualnie z pedagogiem, prowadzone są tu również zajęcia z zakresu terapii pedagogicznej oraz logopedii),
- Kuchnia (miejsce sporządzania potraw w ramach treningu kulinarnego, nabywania umiejętności kulinarnych, obsługi sprzętu AGD),
- Sala Ogólna, Rehabilitacji (sala wyposażona w przyrządy do ćwiczeń, materace drabinki ławeczki, sprzęt rehabilitacyjny, odbywają się tutaj zajęcia z zakresu rehabilitacji, indywidualne i grupowe, usprawnianie ogólne organizmu),
- Sala Doświadczania Świata (wyposażona w sprzęt do stymulacji zmysłów: węchu, dotyku, wzroku, pobudza bądź wycisza w zależności od wymaganej terapii),
- Pokój pracownika socjalnego (pomoc, wsparcie i doradztwo w zakresie spraw socjalnych, bytowych, kontakt z rodziną, systemem opieki zdrowotnej, ZUS, OPS itp., wsparcie w procesie zawodowym),
- Pracownia Treningów Zawodowych (powstała w grudniu 2023). Treningi przygotowujące do podjęcia pracy zawodowej, kształtujące umiejętności zawodowo społeczne, niezbędne do podjęcia pracy lub podnoszące kompetencje w codziennym funkcjonowaniu.

W ramach różnorodnych treningów prowadzonych w ramach zajęć z uczestnikami Ośrodka rozwinięto umiejętności zaradności, gospodarności, samoobsługi, nawiązywania i utrzymywania kontaktów społecznych. Zwiększono poczucie własnej wartości, zmotywowano do wychodzenia z domu. Uczestnicy nabywali umiejętności przydatne do życia w środowisku lokalnym. Zajęcia były dobierane indywidualnie, zgodnie z zainteresowaniami, predyspozycjami i możliwościami.

Uczestnicy brali udział w cyklicznych warsztatach muzycznych, tanecznych zajęcia indywidualne i grupowe miały na celu rozwijać pasje, stymulować percepcję uczestników, nauczać wrażliwości kulturowo – społecznej.

Uczestnicy aktywnie włączali się w życie zawodowe Spółdzielni Socjalnych, przechodzili treningi zawodowe, brali udział w programach stażowych, w kursach podnoszących ich kwalifikacje i umiejętności

zawodowe, uczestniczyli w działaniach rozwijających przedsiębiorczość, kreatywność. W ramach działań nastawionych na reintegrację zawodową uczestnicy nabywali umiejętności praktycznego działania w grupie, pracy dostosowanej do indywidualnych predyspozycji i możliwości psychofizycznych.

W ramach treningowych zajęć z zakresu zaradności, gospodarności, treningów zawodowych, uczestnicy usamodzielniali się w codziennym życiu.

3.2. Filia Powiatowego Ośrodka Wsparcia „Integracja w Gubinie”

W okresie trzech ostatnich lat działalność Ośrodka cechowała się względną stabilnością liczby uczestników, przy niewielkich, ale interesujących zmianach w strukturze demograficznej i rodzajach wsparcia. W latach 2022 i 2023 liczbie przeważały kobiety, natomiast w roku 2024 zaobserwowano większą liczbę mężczyzn. Może to świadczyć o skuteczniejszym docieraniu do tej grupy odbiorców lub o zmianie potrzeb środowiska lokalnego.

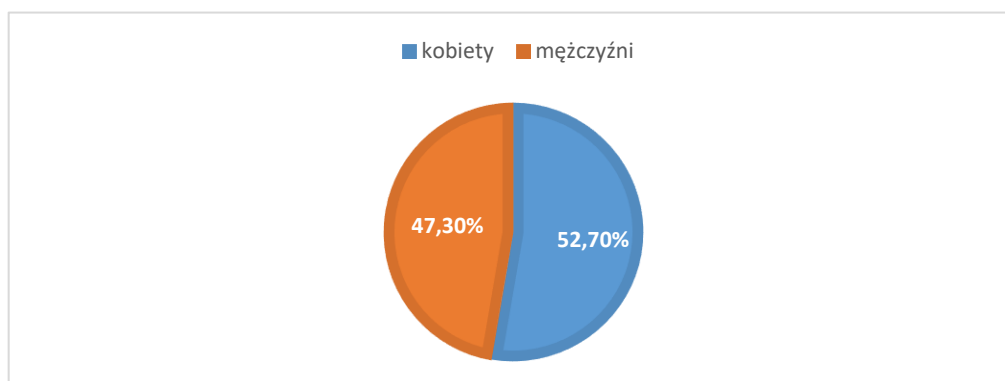
Najliczniejszą kategorią uczestników w każdym z analizowanych lat były osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Ich liczba wzrosła w 2024 roku w stosunku do lat poprzednich, co może wskazywać na rosnące zapotrzebowanie na specjalistyczne, intensywne formy wsparcia. Jednocześnie widać wyraźny spadek liczby osób z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz systematyczny wzrost liczby osób z niepełnosprawnością sprzężoną. Oznacza to, że profil uczestników Ośrodka staje się coraz bardziej złożony, a potrzeby wymagają coraz bardziej zindywidualizowanego podejścia.

W zakresie świadczeń głównym źródłem pozostaje Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS), z którego świadczeń korzysta zdecydowana większość uczestników. Liczba osób pobierających świadczenia z systemu pomocy społecznej (MOPS/GOPS) jest relatywnie mniejsza i w badanym okresie powoli spada. Może to być efektem zmian sytuacji życiowej uczestników, większej aktywizacji zawodowej lub przechodzenia części osób do systemu ubezpieczeniowego.

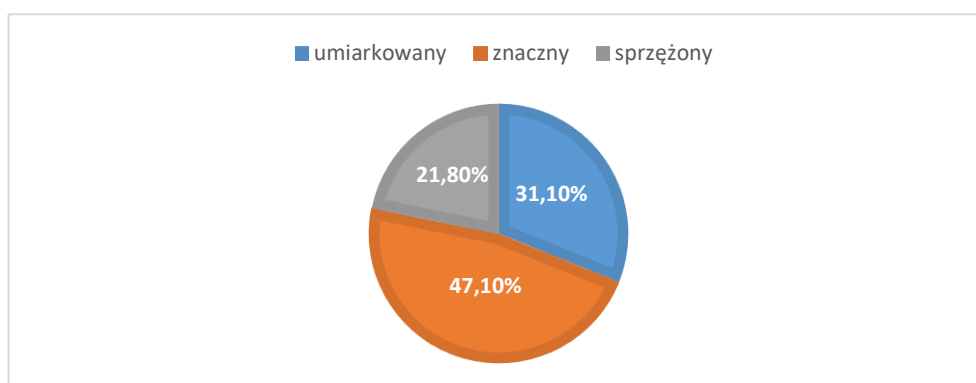
Ośrodek odgrywa istotną rolę w realizacji programów wspierających samodzielność i jakość życia osób z niepełnosprawnościami. Program Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej (AOON) był najczęściej realizowany w 2022 roku, natomiast w kolejnych latach korzystała z niego mniejsza liczba uczestników. Jednocześnie w 2025 roku po raz pierwszy zrealizowano usługę opieki wytchnieniowej, co należy uznać za ważny krok w kierunku wspierania rodzin opiekujących się osobami z niepełnosprawnościami.

Podsumowując, działalność Ośrodka w latach 2022–2024 charakteryzuje się zarówno stabilnością, jak i stopniowym rozwojem oferty wsparcia. Zmieniający się profil uczestników wskazuje na konieczność dalszego poszerzania i dostosowywania form pomocy, tak aby odpowiadały one na coraz bardziej złożone potrzeby osób ze znacznym i sprzężonym stopniem niepełnosprawności. Wprowadzenie usług, takich jak opieka wytchnieniowa i program Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej oraz utrzymanie wysokiego poziomu realizacji programów, jest istotnym elementem budowania kompleksowego systemu wsparcia.

Wykres 1. Procentowy udział kobiet i mężczyzn w Filii Powiatowego Ośrodka Wsparcia „Integracja w Gubinie” w latach 2022-2024

Wykres 2. Procentowy udział stopni niepełnosprawności uczestników w Filii Powiatowego Ośrodka Wsparcia „Integracja w Gubinie” w latach 2022-2024

W Filii Powiatowego Ośrodka „Integracja” w Gubinie prowadzone są następujące treningi: trening umiejętności społecznych i interpersonalnych, trening umiejętności samoobsługowych i zaradności życiowej, trening umiejętności spędzania czasu wolnego, rehabilitacja, zajęcia manualno-plastyczne, zajęcia z zakresu terapii integracji sensorycznej.

Realizacja tych wszystkich treningów odbywa się w następujących pomieszczeniach:

- Salon Teatralnych Inspiracji (miejsce, w którym na co dzień odbywają się zajęcia z zakresu muzykoterapii, biblioterapii, zajęć teatralnych, spotkań okolicznościowych, w razie potrzeb spożywania posiłków - świetlica),
- Kuźnia Smaków (miejsce spożywania posiłków oraz sporządzania potraw w ramach treningu kulinarnego, kuchnia),
- Pracownia Umiejętności Społecznych (miejsce, w którym prowadzone są zajęcia z zakresu terapii pedagogicznej, warsztaty ogólnorozwojowe, terapia indywidualna i grupowa),

- Pomysłodajnia (miejsce, w którym prowadzone są zajęcia z zakresu terapii pedagogicznej, warsztaty ogólnorozwojowe, terapia indywidualna i grupowa),
- Pracownia Twórczych Pomysłów (pracownia terapii zajęciowej),
- Sala Doświadczenia Świata (wyposażona w sprzęt do stymulacji zmysłów: węchu, dotyku, wzroku, pobudza bądź wycisza w zależności od wymaganej terapii),
- Pokój wyciszenia (miejsce, w którym uczestnicy mogą odpocząć, porozmawiać indywidualnie z pedagogiem),
- Pracownia Higieny Osobistej (miejscem do treningów z zakresu samoobsługi),
- Sala rehabilitacji (sala wyposażona w przyrządy do ćwiczeń, materace, drabinkę, sprzęt rehabilitacyjny),
- Herbaciarnia (miejsce przeznaczone do relaksacji, wyposażone w regał z książkami, w którym uczestnicy mogą sporządzić sobie herbatę),
- Pokój pracownika socjalnego (pomoc, wsparcie i doradztwo w zakresie spraw socjalnych, bytowych, kontakt z rodziną, systemem opieki zdrowotnej, ZUS, OPS itp.),
- Pokój kierownika (pomoc i wsparcie w zakresie rozwiązywania trudnych sytuacji w środowisku rodzinnym i lokalnym, kontakt z rodziną, doradztwo w zakresie podjęcia pracy zawodowej),
- Ogród Anielskich Dusz (teren przy Ośrodku, w którym prowadzone są zajęcia relaksacyjne, sportowe, z hortikuloterapii, spotkania integracyjne z uczestnikami i ich rodzinami).

3.3. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Gubinie

Warsztaty Terapii Zajęciowej w Gubinie utworzone zostały pod koniec w 2004 roku, są placówką dzienną. Z rehabilitacji w jednostce korzysta 30 osób spełniających kryteria uczestnictwa, dodatkowo 8 osób, pozostających na liście oczekujących na przyjęcie do jednostki, 5 osób bierze czynny udział w zajęciach klubowych.

Warsztaty Terapii Zajęciowej są wyodrębnioną organizacyjnie oraz finansowo placówką stwarzającą osobom z niepełnosprawnością możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia zgodnie z art. 10a-10b ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych.

WTZ realizują zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej, zmierzające do ogólnego rozwoju oraz poprawy sprawności, niezbędnych do prowadzenia przez osobę z niepełnosprawnością niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia - na miarę ich indywidualnych możliwości.

Uczestnicy WTZ w Gubinie - rodzaj niepełnosprawności

Rodzaj niepełnosprawności							
01-U	02-P	03-L	05-R	06-E	10-N	11-I	12-C
23	4	1	1	5	8	6	2

Uczestnicy WTZ- podział ze względu na miejsce zamieszkania

MIESZKAŃCY MIASTA	MIESZKAŃCY WSI
19	11

Tab. 5. Liczba uczestników WTZ w Gubinie z podziałem na płeć oraz stopień niepełnosprawności w latach 2022-2024

Rok	Liczba uczestników	Płeć		Stopień niepełnosprawności		
		K	M	lekki	umiarkowany	znaczny
2022	25	8	17	0	4	21
2023	25	8	17	0	4	21
2024	30	10	20	0	4	26

W ramach oddzielnego programu, realizowane są zajęcia klubowe WTZ dla uczestników będących absolwentami WTZ, którzy opuścili placówkę w celu podjęcia zatrudnienia oraz dla osób oczekujących na przyjęcie do WTZ.

Celem zajęć klubowych jest wsparcie w integracji społecznej i aktywizacji uczestników po zakończeniu terapii w WTZ lub przed jej rozpoczęciem. Zajęcia te mają charakter dobrowolny i stanowią wprowadzenie bądź kontynuację działań rehabilitacyjnych w mniejszej ilości godzin i w mniej formalnej formie. Zajęcia realizowane są w Gubinie.

Tab. 6. Zajęcia klubowe WTZ w Gubinie w latach 2022-2024

Rok	Kwota dofinansowania
2022	32.400 zł
2023	37.080 zł
2024	39.600 zł

3.4. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Krośnie Odrzańskim

Warsztaty Terapii Zajęciowej w Krośnie Odrzańskim są placówką stwarzającą osobom z niepełnosprawnością, niezdolnym do podjęcia pracy, możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Realizacja tego celu odbywa się przy zastosowaniu technik terapii zajęciowej, zmierzających do rozwijania:

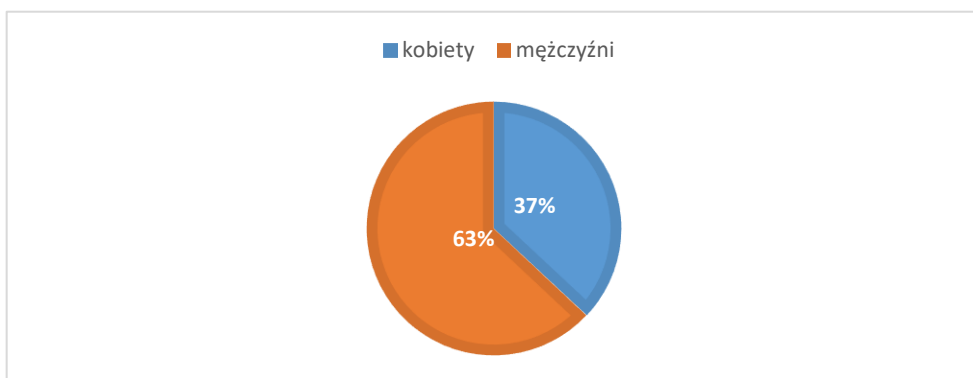
- umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej,
- psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy.

Warsztaty są placówką pobytu dziennego przeznaczoną dla 41 osób z niepełnosprawnością. Terapię realizuje się na podstawie Indywidualnych Programów Rehabilitacji, opracowanych przez Radę Programową na dany rok kalendarzowy. Zajęcia rehabilitacyjne odbywają się w 8 pracowniach: aktywizacji zawodowej, rozwoju osobistego, kulinarnej, artystycznej, krawiecko-hafciarskiej, florystycznej, działań twórczych, techniczno-gospodarczej.

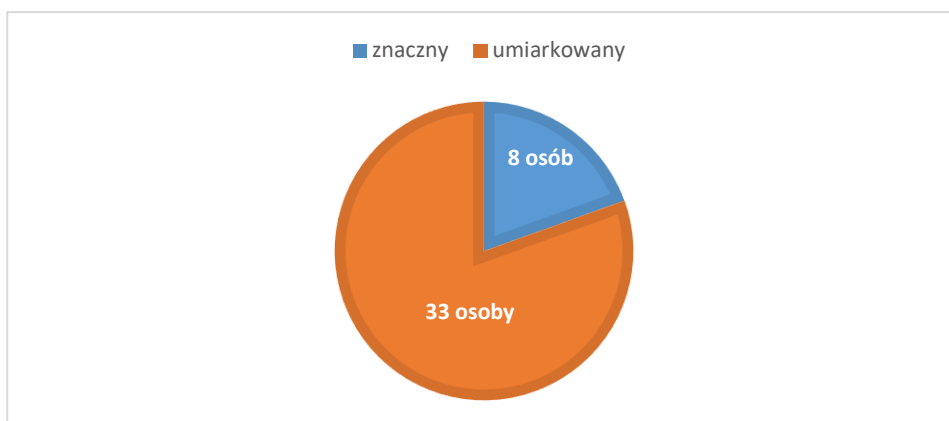
W Warsztatach prowadzone są również: zajęcia psychologiczne, rehabilitacja fizyczna, próbki pracy, praktyki zawodowe, trening ekonomiczny.

Liczba uczestników Warsztatów w 2024 roku wynosiła 41 osób. Wśród uczestników przeważają mężczyźni oraz osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności.

Wykres 3. Płeć uczestników WTZ w Krośnie Odrzańskim

Wykres 4. Stopień niepełnosprawności uczestników WTZ w Krośnie Odrzańskim

Podział uczestników warsztatów ze względu na rodzaj niepełnosprawności (z uwagi na niepełnosprawność sprzężoną, podanych wielkości nie należy sumować):

- choroby psychiczne – 18 osób,
- narząd ruchu - 12 osób (w tym: 1 poruszająca się wyłącznie na wózku inwalidzkim, 5 na wózku i z balkonikiem, 2 o kulach i na wózkach),
- narząd wzroku – 5 osób (w tym 1 osoba niewidoma),
- choroby neurologiczne – 15 osób,
- epilepsja – 5 osób,
- upośledzenie umysłowe – 41 osób,
- choroby układu oddechowego i krążenia – 2 osoby,
- zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu – 12 osób,
- zespół Downa – 3 osoby ,
- zespół Williamsa – 1 osoba,
- zespół łamliwego chromosomu X – 1 osoba,
- inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego – 1 osoba.

3.5. Dom Pomocy Społecznej w Szczawnie

Dom Pomocy Społecznej w Szczawnie jest placówką stałego pobytu, przeznaczoną wyłącznie dla mężczyzn przewlekłe chorych psychicznie, specjalizującą się głównie w opiece nad osobami ze schizofrenią. Do placówki kierowane są osoby z rozpoznaniem zaburzeń lub chorobami psychicznymi (schizofrenia, zespół psychoorganiczny, zaburzenia osobowości i zachowania, zaburzenia schizo – afektywne, ZZA, niepełnosprawność intelektualna, zespół otępienny).

Dom Pomocy Społecznej o profilu dla osób przewlekle chorych psychicznie, mieści się w zaadaptowanym budynku powojkowym we wsi Szczawno, przy ul. Parkowej 2. Budynek dysponuje 99 miejscami.

Dom Pomocy Społecznej mieści się w budynku dwu kondygnacyjnym, w którym zainstalowana jest zewnętrzna winda osobowa, dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Obiekt dostosowany jest dla osób poruszających się na wózku inwalidzkim.

Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w Domu Pomocy Społecznej w Szczawnie od lutego 2025 r. wynosi 7.248,91 zł.

3.6. Zespół Szkół Specjalnych w Krośnie Odrzańskim

W skład Zespołu Szkół Specjalnych w Krośnie Odrzańskim wchodzi Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 4 oraz Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy. Obecnie (2025 r.) w szkole uczy się 46 uczniów w ośmiu oddziałach: 7 oddziałów szkoły podstawowej, 1 oddział klasy przysposabiającej do pracy. W szkole naukę pobierają uczniowie z wszystkich gmin powiatu oraz z terenu innego powiatu. Placówka przeznaczona jest dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym i głębokim. Uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim jest 18, a w stopniu umiarkowanym i znacznym oraz ze sprzężeniami - 28. Z niepełnosprawnością w stopniu głębokim – 3. Aktualnie w szkole uczy się także 4 dzieci ze spektrum autyzmu, w tym jedno z Ukrainy. Uczniowie często posiadają dodatkowe zaburzenia rozwojowe.

W ramach przysposobienia do pracy uczniowie nabywają umiejętności w zakresie: pomocnik w gospodarstwie domowym, wytwórca pamiątek, pomocnik w pracach biurowych, pomocnik w pracach ogrodniczych. Klasa ta jest zobligowana do realizacji praktyk uzawodowionych.

W placówce prowadzone jest również Wczesne Wspomaganie Rozwoju Dziecka. Zajęcia prowadzone są przez zespół nauczycieli – oligofrenopedagogów, logopedów, surdopedagoga, psychologa, terapeutę pedagogicznego, terapeutę SI, rehabilitanta. Obecnie zajęciami objętych jest 23 dzieci w wieku przedszkolnym z różnych miejscowości powiatu krośnieńskiego. Szkoła realizuje także Kompleksowy Program Wsparcia Rodzin „Za życiem”, zajęciami wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka objętych w tej chwili w programie jest 6 dzieci w Zespole Szkół Specjalnych w Krośnie Odrzańskim i 22 dzieci w SOSW w Gubinie (nauczyciele z Gubina zatrudnieni są na umowę zlecenie).

Obszarem wymagającym bezwzględnie poprawy jest lokalizacja szkoły. Placówka posiada liczne bariery architektoniczne. Budynek nie jest dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Ze względu na wąskie korytarze nie ma możliwości zamontowania windy. Dodatkowo filary znajdujące się w holu szkoły oraz w dwóch klasach stwarzają zagrożenie dla bezpieczeństwa uczniów. Brak jest miejsca na nowe sale lekcyjne i gabinety specjalistyczne, bibliotekę z czytelnią, pokój nauczycielski, gabinet pielęgniarstwa, archiwum. Najbardziej jednak

odczuwalny jest brak boiska sportowego i sali gimnastycznej oraz placu zabaw dla najmłodszych, dostosowanego dla uczniów z niepełnosprawnościami. Nie ma również odpowiedniego zaplecza kuchennego i stołówki oraz odrębnej świetlicy. Czynnikiem, który mógłby poprawić funkcjonowanie placówki jest zakup busa do przewozu osób z niepełnosprawnością.

3.7. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Marii Konopnickiej w Gubinie

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Marii Konopnickiej w Gubinie jest placówką, która stwarza możliwości edukacyjne i rozwojowe dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym, głębokim oraz dzieciom w spektrum autyzmu i ze sprzężeniami. W placówce funkcjonuje Przedszkole Specjalne, Szkoła Podstawowa Specjalna nr 4, Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy, Zespół Rewalidacyjno-Wychowawczy oraz internat.

W Przedszkolu Specjalnym funkcjonują 3 oddziały. Oddział dla dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na niepełnosprawność intelektualną w stopniu umiarkowanym i sprzężenia oraz dwa oddziały dla dzieci w spektrum autyzmu. Obecnie do przedszkola uczęszcza 15 dzieci.

Do Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 4 uczęszczają uczniowie posiadający orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na niepełnosprawność intelektualną w stopniu lekkim oraz w stopniu umiarkowanym i znacznym. Realizacja podstawy programowej dla uczniów z niepełnosprawnością w stopniu lekkim, zapewnia możliwość kontynuacji nauki na kolejnych etapach edukacyjnych w szkole ogólnodostępnej z oddziałami integracyjnymi. Nauczyciele diagnozując indywidualne potrzeby i zainteresowania uczniów, tworzą ofertę dodatkowych zajęć.

I etap edukacyjny to klasy I-III dla uczniów z niepełnosprawnością w stopniu lekkim, oraz dla uczniów w spektrum autyzmu i ze sprzężeniami. W roku szkolnym 2025/2026 do klasy I-III uczęszcza 7 uczniów - jest to oddział łączony oraz klasy I-III (autyzm i sprzężenia) również oddział łączony- uczęszcza 6 uczniów.

II etap edukacyjny to klasy IV- VIII dla uczniów z niepełnosprawnością w stopniu lekkim. Łącznie uczęszcza 20 uczniów.

Dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym, znacznym i ze sprzężeniami utworzone są Zespoły Edukacyjno-Terapeutyczne. Na I etapie edukacyjnym są 4 oddziały do których łącznie uczęszcza 17 uczniów. Na II etapie edukacyjnym utworzone są 4 Zespoły Edukacyjno-Terapeutyczne dla uczniów w stopniu umiarkowanym i znacznym oraz z autyzmem, łącznie uczęszcza 18 uczniów.

W Szkole Specjalnej Przysposabiającej do Pracy nauka trwa trzy lata. Uczęszczają do niej uczniowie z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym, znacznym oraz ze sprzężeniami. Prowadzone są zajęcia gospodarstwa domowego w ramach przysposobienia do pracy, zajęcia z zakresu funkcjonowania osobistego i społecznego, zajęcia kształtujące kreatywność oraz wychowanie fizyczne. Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy posiada 1 oddział do którego obecnie uczęszcza 8 uczniów.

Zespół Rewalidacyjno-Wychowawczy przeznaczony jest dla uczniów do 25 roku życia z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim. Prowadzone są zajęcia zespołowe, usprawniające dużą i małą motorykę, zajęcia psychoruchowe i terapeutyczne. Obecnie uczęszcza 3 uczniów.

W Ośrodku realizowane są indywidualne zajęcia wczesnej interwencji w ramach rządowego programu wsparcia rodzin „Za życiem”. Dzięki programowi udzielana jest pomoc rodzicom oraz dzieciom zagrożonym niepełnosprawnością. Poza tym prowadzone są zajęcia Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka, obecnie objętych jest 30 dzieci.

Internat zapewnia całodobową opiekę dla uczniów, którzy mieszkają poza Gubinem. Wiodącym celem realizowanym w internacie jest praca wychowawcza, terapeutyczna, edukacyjna i rewalidacyjna. Prowadzone są zajęcia, dzięki którym wychowankowie mogą rozwijać swoje zainteresowania oraz otrzymywać odpowiednie wsparcie socjoterapeutyczne, psychologiczne i wychowawcze.

3.8. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie Odrzańskim

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnością są realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie Odrzańskim. W ramach środków otrzymanych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Centrum udziela wsparcia dla osób z niepełnosprawnością posiadających orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, bądź grupie inwalidzkiej.

Osoba z niepełnosprawnością może ubiegać się o częściowe dofinansowanie do:

- likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych,
- pobytu na turnusie rehabilitacyjnym,
- zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, ortopedyczny i środki pomocnicze,
- zakupu między innymi sprzętu elektronicznego, protez, wsparcia nauki w ramach programu „Aktywny samorząd”,
- wsparcia w ramach programu „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi”,
- placówki otrzymują wsparcie w ramach programu „Zajęcia klubowe WTZ”, oraz programu „Wyrównywania różnic między regionami”,
ponadto
- osoby z niepełnosprawnością mogą korzystać z bezpłatnego wypożyczenia sprzętu rehabilitacyjnego i na co dzień z poradnictwa wykwalifikowanej kadry.

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych uruchomił w 2024 roku program „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami

zakaźnymi”. Celem Programu było zapewnienie pomocy osobom niepełnosprawnym poszkodowanym na skutek działania żywiołu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Program w Module I - jednorazowe świadczenie na rehabilitację społeczną był realizowany na terenie Powiatu Krośnieńskiego w związku z wprowadzeniem stanu klęski żywiołowej. Wysokość świadczenia dla jednej osoby niepełnosprawnej wynosiła 2 000 zł, jeżeli poniosła straty w związku z powodzią w budynku mieszkalnym. Wsparcia udzielono 63 osobom.

Tab. 7. Liczba osób ubiegających się o dofinansowanie ze środków PFRON⁴

Forma wsparcia	2022		2023		2024	
	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota dofinansowania (zł)	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota dofinansowania (zł)	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota dofinansowania (zł)
Likwidacja barier	16	52 295 zł	9	38 623,32 zł	34	153 353,33 zł
Turnusy rehabilitacyjne	134	195 204 zł	198	272 124 zł	177	276 185 zł
Sprzęt ortopedyczny	1232	645 715 zł	1 185	780 260,62 zł	1 331	858 346,82 zł
Sprzęt rehabilitacyjny	20	43 488 zł	27	56 745,06 zł	29	59 912,65 zł
Rehabilitacja zawodowa	3	50 777 zł	3	24 000 zł	1	88 000 zł
Sport, kultura, turystyka	2; liczba uczestników: 180	23 580 zł	2; liczba uczestników: 162	23 790 zł	2; liczba uczestników: 126	29 310 zł

W roku 2024 o dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej zwróciły się cztery instytucje, wnioski złożono na kwotę: 114 812 zł. Realizacja zadań następuje w roku kolejnym.

⁴ Dane PCPR w Krośnie Odrzańskim.

W ramach rehabilitacji zawodowej osoby z niepełnosprawnością mogą otrzymać dofinansowanie do rozpoczęcia działalności gospodarczej, rolniczej lub podjęcia działalności w formie spółdzielni socjalnej, zwrotu wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy (szkolenia, staże) dla osób z niepełnosprawnością poszukujących zatrudnienia.

O dofinansowanie do organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki dla osób z niepełnosprawnościami mogą ubiegać się osoby prawne i jednostki organizacyjne prowadzące działalność na rzecz tych osób. W latach 2022-2024 z uczestnictwa w różnych formach rekreacji i aktywności fizycznej skorzystało od 126 do 180 osób.

3.9. Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie Odrzańskim (z filią w Gubinie)

Realizuje zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej na rzecz osób z niepełnosprawnościami jak i pracodawców, którzy zatrudniają te osoby. Osoby z niepełnosprawnościami zarejestrowane jako osoby bezrobotne albo poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu mogą korzystać z form pomocy na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 marca 2025r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia. Najbardziej popularnymi formami pomocy udzielanymi przez PUP są: poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy, dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej, zwrot kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, organizacja staży i szkoleń. Ponadto osoby z niepełnosprawnościami mogą korzystać m.in. z bonu na kształcenie ustawiczne, z prac interwencyjnych, bonu na zasiedlenie i robót publicznych.

Tab. 8. Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej na przykładzie Powiatowego Urzędu Pracy w Krośnie Odrzańskim z filią w Gubinie

Informacje ogólne			
rok	ilość	stopień niepełnosprawności	wiek
2022	ogółem: <u>95 osób</u> w tym: 46 kobiet	znaczny: 5 osób umiarkowany: 55 os. lekki: 35 osób	do 30 r. ż. – 13 os. pow. 50 r. ż. – 44 os.
2023	ogółem: <u>106 osób</u> w tym: 55 kobiet	znaczny: 3 osób umiarkowany: 64 os. lekki: 39 osób	do 30 r. ż. – 8 os. pow. 50 r. ż. – 45 os.
2024	ogółem: <u>89 osób</u> w tym: 42 kobiet	znaczny: 5 osób umiarkowany: 55 os. lekki: 29 osób	do 30 r. ż. – 14 os. pow. 50 r. ż. – 47 os.

Usługi rynku pracy				
rok	pośrednictwo pracy	poradnictwo zawodowe	szkolenia	
2022	100 % informacja dot. ofert pracy i form wsparcia, umożliwianie kontaktu z pracodawcami poprzez wydawanie skierowań	informacja indywidualna – 39 os. porada indywidualna – 37 os. informacja grupowa – 12 os. porada grupowa – 7 os.	brak	
2023	100 % informacja dot. ofert pracy i form wsparcia, umożliwianie kontaktu z pracodawcami poprzez wydawanie skierowań	informacja indywidualna – 42 os. porada indywidualna – 46 os. informacja grupowa – 32 os. porada grupowa – 9 os.	1 osoba	
2024	100 % informacja dot. ofert pracy i form wsparcia, umożliwianie kontaktu z pracodawcami poprzez wydawanie skierowań	informacja indywidualna – 33 os. porada indywidualna – 51 os. informacja grupowa – 28 os. porada grupowa – 7 os.	5 osób	
Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu				
Łącznie z aktywnych form w latach 2022-2024 skorzystało 68 osób z niepełnosprawnościami				
Formy wsparcia		2022	2023	2024
Nabycie umiejętności i doświadczenia w ramach stażu		10	10	22
Zatrudnienie w ramach prac społecznie użyteczne		1	4	3
Zatrudnienie w ramach stworzenia lub doposażenia stanowiska pracy		0	0	1
Zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych		0	1	3
Zatrudnienie w ramach robót publicznych		0	3	10
Środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej		1	0	1

3.10. Dom Dziennego Pobytu w Gubinie

Jest ośrodkiem wsparcia dziennego pobytu dla emerytów i osób z niepełnosprawnością wymagających tego rodzaju usług. Dom posiada 25 miejsc. Celem jest aktywizacja osób starszych poprzez ich uczestnictwo w życiu społecznym i tworzenie warunków umożliwiających zachowanie jak najdłużej sprawności psychofizycznej przez seniorów. W ramach świadczonych usług uczestnicy mogą skorzystać z 2 posiłków, ćwiczeń ogólnousprawniających prowadzonych przez rehabilitanta, terapii zajęciowej (czasopisma, rozwiązywanie

krzyżówek, gry stolikowe, pielęgnowanie zieleni w pomieszczeniach, wspólne spacery, słuchanie muzyki i oglądanie filmów) okazjonalne spotkania i uroczystości oraz wspólne obchodzenie świąt, poradnictwa pielęgniarskiego (mierzenie ciśnienia, propagowanie zdrowego stylu życia), pomocy w rozwiązywaniu problemów osobistych i załatwianiu spraw urzędowych.

4. Działalność stowarzyszeń na rzecz osób z niepełnosprawnością na terenie Powiatu Krośnieńskiego

4.1. Stowarzyszenie „Przystań” w Krośnie Odrzańskim

Stowarzyszenie „Przystań” to organizacja pozarządowa, która aktywnie działa na rzecz osób potrzebujących wsparcia oraz ich rodzin, tworząc bezpieczną i otwartą przestrzeń do rozwoju, integracji i budowania relacji społecznych. Stowarzyszenie realizuje liczne działania o charakterze społecznym, edukacyjnym, terapeutycznym i integracyjnym, odpowiadając na realne potrzeby lokalnej społeczności. Organizowane warsztaty, spotkania, zajęcia rozwojowe oraz inicjatywy międzypokoleniowe sprzyjają aktywizacji społecznej i budowaniu więzi. Ważnym elementem działań Stowarzyszenia „Przystań” jest także wspieranie rodzin, rodzin zastępczych, tworzenie grup wsparcia oraz przestrzeni do rozmowy i wymiany doświadczeń. Stowarzyszenie angażuje się w projekty promujące zdrowie psychiczne, aktywność społeczną i obywatelską oraz wolontariat, działając we współpracy z lokalnymi instytucjami, specjalistami i partnerami społecznymi. Tworząc miejsca budujące relacje, zaufanie i poczucie przynależności, „Przystań” realnie wpływa na poprawę jakości życia uczestników i wzmacnia kapitał społeczny całej wspólnoty. Stowarzyszenie prowadzi mieszkania wspomagane w dwóch użyczonych przez Gminę Krosno Odrzańskie mieszkaniach.

4.2. Odrzańska Spółdzielnia Socjalna

Jest podmiotem ekonomii społecznej, który został powołany w 2010 roku jako jednostka tworząca podstawy prawne dla działalności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Spółdzielnia ta daje możliwość rozpoczęcia i kontynuowania działalności, przede wszystkim, osobom którym trudno działać samodzielnie. Członkowie takiej spółdzielni tworzą miejsca pracy dla siebie zapewniając utrzymanie sobie i swoim rodzinom. Dzięki wejściu na rynek pracy uczą się współpracy, pracy na wskazanych stanowiskach, nabywają szereg nowych umiejętności przydatnych również w życiu codziennym. Można zatem stwierdzić, że powołanie spółdzielni socjalnej ma dwa podstawowe cele: wspólne prowadzenie przedsiębiorstwa oraz włączenie jej działaczy w życie zawodowe i społeczne. Spółdzielnia jest podmiotem założonym przez osoby fizyczne, które są członkami i pracownikami. Świadczą usługi porządkowe, cateringowe i szkoleniowe.

4.3. Polski Związek Emerytów i Rencistów oddział w Gubinie.

Związek zrzesza emerytów i rencistów oraz osoby z niepełnosprawnością w celu poprawienia ich warunków socjalno-bytowych oraz uczestniczenia w życiu społecznym przez współdziałanie z organami administracji samorządowej oraz organizacjami społecznymi. Propaguje aktywność ludzi starszych, integrowanie poprzez organizowanie różnych form życia kulturalnego, artystycznego, sportowego i turystycznego. Związek zrzesza 238 członków, w tym 96 osób z niepełnosprawnościami (stan na listopad 2025 roku).

4.4. Polski Związek Emerytów i Rencistów oddział w Krośnie Odrzańskim.

Celem podstawowym działania Związku jest zrzeszenie emerytów, rencistów i osoby z niepełnosprawnością, by dbać i walczyć o ich interesy, chronić praw nabytych, poprawić warunki socjalno-bytowe oraz aktywizacja poprzez uczestnictwo w lokalnym życiu społecznym, kulturalnym, artystycznym i turystycznym. Cele realizowane są poprzez współpracę z samorządem terytorialnym gminy, powiatu i województwa oraz organizacjami pozarządowymi. Oddział liczy 238 członków, w tym 165 osób z niepełnosprawnościami (stan na listopad 2025 roku).

4.5. Stowarzyszenie Pracowników i Przyjaciół Warsztatów Terapii Zajęciowej „SYNERGIA”

„Synergia” z siedzibą w Krośnie Odrzańskim działa od 2009 roku. Celem stowarzyszenia jest wspieranie osób z niepełnosprawnościami w procesie rehabilitacji społecznej i zawodowej, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz promowanie idei równouprawnienia i aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym. Stowarzyszenie zrzesza kierowników i pracowników WTZ z całego województwa lubuskiego. Dotychczasowe działania Stowarzyszenia obejmują m.in.: organizację szkoleń i warsztatów dla kadry WTZ, ukierunkowanych na nowoczesne podejście do rehabilitacji i aktywizacji zawodowej uczestników, wspieranie samostanowienia osób z niepełnosprawnościami, rozwój aktywności społecznej, turystycznej i rekreacyjnej osób z niepełnosprawnościami poprzez wyjazdy integracyjne, warsztaty budujące relacje i projekty edukacyjne, organizację wydarzeń artystycznych i kulturalnych, takich jak Wojewódzkie Przeglądy Małych Form Teatralnych i Muzycznych, współpracę z instytucjami samorządowymi, PFRON oraz Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Zielonej Górze w celu pozyskiwania środków i realizacji projektów na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

4.6. Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Tacy Sami

Działa przy Domu Pomocy Społecznej w Szczawnie od 19 sierpnia 2014 roku. Stowarzyszenie zostało powołane głównie z myślą o wspieraniu działań na rzecz podopiecznych DPS Szczawno i ich rodzin współorganizuje pikniki rodzinne, warsztaty umiejętności artystycznych dla podopiecznych woj. Lubuskiego, warsztaty ogrodnicze, plastyczne, muzyczne, świąteczne dofinansowuje wyjazdy na turnusy rehabilitacyjne mieszkańców DPS Szczawno, wyjazdy na basen oraz kiermasze prac wykonanych przez Mieszkańców DPS

Szczawno. Stowarzyszenie organizuje szkolenia o charakterze edukacyjnym i wspierającym podopiecznych DPS Szczawno i personel z zakresu uzależnień – profilaktyki i terapii, z zakresu chorób cywilizacyjnych – profilaktyki i leczenia, z zakresu rozpoznawania i radzenia sobie ze złymi emocjami.

4.7. Spółdzielnia Socjalna Pani Sowa

Została założona przez dwa podmioty osób prawnych. Stowarzyszenie „Przystań w Krośnie Odrzańskim” oraz Fundację „Jeden za drugim”. Zajmuje się opieką nad osobami starszymi. Usługi świadczy w ramach zadań zleconych przez Gminę Krosno Odrzańskie oraz w ramach usług komercyjnych.

4.8. Centrum Aktywności Lokalnej „Na Poddaszu”

CAL prowadzone jest przez Fundację na rzecz Collegium Polonicum. Zadanie obejmuje prowadzenie i udostępnianie przestrzeni infrastrukturalnej wraz z zapleczem merytorycznym (doradcy, animatorzy, trenerzy) dla organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli różnych społeczności z Gminy Krosno Odrzańskie. W ramach oferty przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz innych grup społecznych jak np. młodzieży, seniorów, wspólnot czy grup nieformalnych korzystają z miejsca do spotkań, z adresu do przekazywania korespondencji, z miejsca do przechowywania dokumentacji a także biorą udział w szkoleniach, warsztatach lub innych formach spotkań i wymiany doświadczeń.

CAL jest miejscem łączenia potencjałów wszystkich aktywnych mieszkańców gminy i samorządu lokalnego. W ramach CAL w 2025 roku funkcjonował Dom Dziennego Pobytu oferował wsparcie dzienne, 8 godzinne, pod nadzorem 2 opiekunów osób starszych i osób z niepełnosprawnością. Opieka w formie DDP jest skierowana do osób samotnych, niesamodzielnych, wymagających niewielkiego wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

5. Cele i zadania oraz sposób ich realizacji, finansowania i mierzenia efektów Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

Tab. 9. Cele i zadania oraz sposób ich realizacji, finansowania i mierzenia efektów Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

Lp.	Sposób realizacji zadania	Realizatorzy	Źródło finansowania	Wskaźniki	Efekty
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.	Cel: Poprawa funkcjonowania w obszarze ochrony socjalnej, ekonomicznej i prawa				
	Zadanie 1: Zapewnienie świadczeń socjalnych przysługujących osobom z tytułu niepełnosprawności				
	- wypłata świadczeń przysługujących osobom z niepełnosprawnością, bądź ich opiekunom (zasilek celowy, specjalny zasilek celowy, zasilek okresowy, stały na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych, wieloletni program rządowy „Posilek w szkole i w domu” na lata 2024-2028) - zasilek pielęgnacyjny - świadczenie pielęgnacyjne dla opiekunów osób z niepełnosprawnością	- OPS - DPS	- budżet Państwa - samorząd powiatowy i gminny	- liczba wypłaconych świadczeń - wzrost liczby opiekunów zajmujących się osobami niepełnosprawnymi	- poprawa sytuacji finansowej oraz zwiększenie stabilności finansowej osób z niepełnosprawnością - poprawa funkcjonowania osób z niepełnosprawnością (pomoc w wykonywaniu codziennych czynności pielęgnacyjnych, samoobsługowych)

	– pomoc w opiece nad osobą zależną (zapewnienie miejsc w DPS) – usługi opiekuńcze				
	Zadanie 2: Zaspakajanie indywidualnych potrzeb osób z niepełnosprawnością				
2.	– indywidualne podejście do potrzeb osoby z niepełnosprawnością – dofinansowanie uczestnictwa osób z niepełnosprawnością i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych – dofinansowanie zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych – dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego – możliwość korzystania z rehabilitacji społecznej i zawodowej w WTZ (placówce pobytu dziennego) – możliwość korzystania z rehabilitacji społecznej i zawodowej w ramach programu „Zajęcia klubowe WTZ”	– PCPR – WTZ – POW – OPS	– PFRON – środki własne realizatorów	– wzrost liczby osób korzystających z dofinansowania do zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, korzystających z turnusów rehabilitacyjnych oraz sprzętu rehabilitacyjnego – wzrost jakości usług świadczonych przez placówki	– poprawa stanu zdrowia, funkcjonowania osób z niepełnosprawnością oraz ich opiekunów i rodzin – godne funkcjonowanie osób z niepełnosprawnością oraz ich opiekunów i rodzin

				– liczba osób korzystających z rehabilitacji w WTZ – liczba uczestników zajęć klubowych	
3.	Zadanie 3: Likwidacja barier architektonicznych w miejscu zamieszkania oraz w komunikowaniu się i technicznych				
	– dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się	– PCPR	– PFRON	– wzrost liczby dofinansowań do likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania oraz barier w komunikowaniu się i technicznych	– poprawa funkcjonowania osoby z niepełnosprawnością w miejscu zamieszkania – rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnością
4.	Zadanie 4: Podniesienie świadomości osób z niepełnosprawnością i ich rodzin z zakresu praw i przywilejów wynikających z niepełnosprawności				
	– poradnictwo z zakresu praw przysługujących osobom z niepełnosprawnością i ich rodzin – zapewnienie niepełnosprawnym dostępu do informacji w zakresie możliwości zdobywania wykształcenia	– PCPR – OPS	– PFRON – budżet Państwa – samorząd powiatowy – samorząd gminny	– wzrost liczby punktów konsultacyjnych udzielających bezpłatnych porad prawnych	– wzrost świadomości osób z niepełnosprawnością o ich prawach i możliwościach ubiegania się o pomoc w różnych dziedzinach

	– pomoc w załatwianiu spraw urzędowych za pośrednictwem pełnomocnika lub opiekuna prawnego osoby z niepełnosprawnością		– fundusze europejskie (w tym EFS)	– wzrost liczby osób starających się o dofinansowanie w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd”	– wzrost liczby osób z niepełnosprawnością podejmujących naukę na poziomie średnim i wyższym – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej osoby z niepełnosprawnością poprzez dofinansowanie do opieki nad dzieckiem lub osobą zależną – pomoc w załatwianiu spraw urzędowych
5.	Zadanie 5: Poradnictwo prawne				
	– zwiększenie ilości punktów udzielających bezpłatnych porad prawnych – promocja punktów konsultacyjnych	– OPS – PCPR – Urząd Miasta – samorządy lokalne – organizacje pozarządowe	– PFRON – budżet Państwa – samorząd powiatowy i gminny	– wzrost liczby punktów konsultacyjnych na terenie powiatu krośnieńskiego	– pomoc w załatwianiu spraw z zakresu prawa – wzrost świadomości osób z niepełnosprawnością w zakresie obowiązującego prawa

6.	Zadanie 6: Przystąpienie powiatu do programów celowych PFRON mających na celu likwidację barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową osób z niepełnosprawnością i pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym				
	– realizacja programu „Aktywny samorząd” (dofinansowanie do nauki na poziomie wyższym, pomoc finansowa w utrzymaniu aktywności zawodowej osoby z niepełnosprawnością poprzez opiekę nad osobą zależną, zakupu sprzętu elektronicznego, protez, wyposażenia samochodu, prawo jazdy itp.)	– PCPR	– PFRON	– wzrost liczby osób starających się o dofinansowanie w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd”	– wzrost liczby osób z niepełnosprawnością wykształconych na poziomie wyższym – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej osoby z niepełnosprawnością poprzez dofinansowanie do opieki nad dzieckiem lub osobą zależną
Cel: Poprawa funkcjonowania w obszarze aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością					
7.	Zadanie 1: Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnością bezrobotnych poszukujących pracy i biernych zawodowo w oparciu o ustawę o rynku pracy i służbach zatrudnienia oraz ustawę o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób z niepełnosprawnością				
	– zwiększenie dostępności osób z niepełnosprawnością do form pomocy dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy, w tym promowanie form pomocy dla osób z niepełnosprawnością	– PUP	– PFRON – Fundusz Pracy – fundusze europejskie (w tym EFS)	– liczba osób z niepełnosprawnością, które skorzystały z form pomocy realizowanych przez	– wzrost liczby osób z niepełnosprawnością objętych formami pomocy określonymi w ustawie o rynku pracy i służbach

	i pracodawców zainteresowanych ich zatrudnieniem – nabycie doświadczenia i umiejętności w miejscu pracy w ramach stażu – potwierdzenie nabycia wiedzy i umiejętności w ramach stażu plus – jednorazowe dofinansowanie do rozpoczęcia działalności gospodarczej dla osób z niepełnosprawnością – zatrudnienie subsydiowane (prace interwencyjne, prace społecznie użyteczne roboty publiczne) – refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanych osób z niepełnosprawnością – podwyższanie posiadanych lub zdobywanie nowych kwalifikacji zawodowych w ramach finansowanych szkoleń, egzaminów oraz bonu na kształcenie ustawiczne (finansowanie			Powiatowy Urząd Pracy z podziałem na poszczególne formy pomocy	zatrudnienia z dnia 20 marca 2025 r. – efektywność wydatkowania środków na aktywizację osób z niepełnosprawnością
--	---	--	--	---	--

	kosztów szkoleń zawodowe, studiów podyplomowych, potwierdzenia nabycia wiedzy i umiejętności lub koszty uzyskania dokumentów potwierdzających nabycie wiedzy i umiejętności) – wsparcie mobilności i aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnością w ramach bonu na zasiedlenie – pomoc w wejściu lub powrocie na rynek pracy poprzez refundację pracodawcy kosztów zatrudnienia osoby z niepełnosprawnością				
	Zadanie 2: Pośrednictwo pracy- pomoc osobom z niepełnosprawnością poszukującym pracy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia a pracodawcom w uzyskaniu odpowiednich pracowników				
8.	– prawidłowe zdiagnozowania potrzeb osób z niepełnosprawnością oraz możliwości rynku pracy w tym zakresie – spersonalizowane podejście do możliwości osób z niepełnosprawnością, opracowanie Indywidualnego Planu	– PUP	– W ramach środków własnych PUP	– liczba osób z niepełnosprawnością objętych pośrednictwem pracy (osoby, które podjęły zatrudnienie	– wzrost liczby zatrudnionych osób z niepełnosprawnością – zwiększenie zainteresowania pracodawców zatrudnieniem osób z niepełnosprawnością

	Działania i dobór odpowiedniej formy pomocy – udzielanie pomocy osobom niepełnosprawnym w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia poprzez: • informację o ofertach pracy • dobór odpowiedniej oferty pracy lub miejsca aktywizacji zawodowej • wydawanie skierowań • pośredniczenie w kontaktach osób z niepełnosprawnością z pracodawcami – organizowanie giełd pracy dla osób bezrobotnych, w tym dla osób z niepełnosprawnością – współpraca z lokalnymi pracodawcami w celu pozyskiwanie ofert pracy i miejsc aktywizacji zawodowej dla os. z niepełnosprawnością poprzez			po skierowaniu do pracy), – liczba zorganizowanych giełd pracy dla osób bezrobotnych, w tym dla osób z niepełnosprawnością	poprzez wzrost ofert pracy i miejsc aktywizacji zawodowej dla osób z niepełnosprawnością
--	---	--	--	---	---

	zindywidualizowane podejście i dobór form pomocy – budowanie pozytywnych postaw wśród pracodawców w odniesieniu do pracowników z niepełnosprawnością – niwelowanie barier po stronie pracodawców tj.: negatywne postrzeganie osób z niepełnosprawnością, stereotypy i uprzedzenia				
	Zadanie 3: Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa				
9.	– pomoc os. z niepełnosprawnością w określeniu predyspozycji i wyborze kierunku kształcenia, odpowiedniego zawodu lub miejsca pracy poprzez udział w indywidualnych poradach zawodowych – niwelowanie indywidualnych deficytów w zakresie umiejętności aktywnego poszukiwania pracy w ramach szkoleń lub grupowych porad zawodowych	– PUP	– W ramach środków własnych PUP	– liczba osób z niepełnosprawnością objętych poradnictwem zawodowym (indywidualne informacje i porady zawodowe oraz grupowe informacje i porady zawodowe) szkolenia z zakresu	– wzrost liczby os. z niepełnosprawnością objętych poradnictwem zawodowym – wzrost aktywności w zakresie samodzielnego poszukiwania pracy osób z niepełnosprawnością – wzrost samoświadomości dot. potencjału zawodowego

	– podwyższanie poziomu wiedzy na temat rynku pracy, form pomocy w ramach indywidualnych i grupowych informacji zawodowych – inicjowanie i realizowanie działań mających na celu dotarcie z informacją o możliwościach wsparcia osób z niepełnosprawnością do osób niezarejestrowanych w PUP – motywowanie do aktywności zawodowej i wsparcie osób z niepełnosprawnością, które jeszcze nie weszły na rynek pracy (w tym większość uczącej się młodzieży), odeszły albo nigdy na ten rynek pracy nie trafiły (część emerytów, rencistów, osoby utrzymujące się z innych źródeł niż praca), częściowo się dezaktywizowały i po przerwie chcą powrócić do aktywności zawodowej			umiejętności aktywnego poszukiwania pracy) – liczba usług doradczych dla pracodawców – liczba spotkań organizowanych dla osób bezrobotnych, poszukujących pracy i biernych zawodowo, w tym dla osób z niepełnosprawnością	– wzrost zainteresowania wśród osób niezarejestrowanych, będących osobami z niepełnosprawnością wsparciem urzędu i aktywnością zawodową – wzrost zainteresowania pracodawców w zakresie zatrudniania osób z niepełnosprawnością
--	---	--	--	---	--

	– niwelowanie barier i obaw po stronie pracodawców związanych z zatrudnieniem osób z niepełnosprawnością – pomoc pracodawcom we wspieraniu rozwoju zawodowego pracowników z niepełnosprawnością				
Cel: Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie dostrzegania i rozumienia problemów osób z niepełnosprawnością					
Zadanie 1: Prowadzenie kampanii społecznych i informacyjnych w zakresie kształtowania właściwych postaw wobec osób z niepełnosprawnością.					
Poruszanie i przybliżanie problematyki osób z niepełnosprawnością w środkach masowego przekazu					
10.	– organizowanie kampanii społecznych – organizowanie konferencji tematycznych – publikowanie poradników, niezbędników dla osób z niepełnosprawnością oraz osób pracujących z osobami z niepełnosprawnością – udzielanie wywiadów telewizyjnych do radia i prasy, przy okazji wszelkich działań z udziałem osób z niepełnosprawnością	– lokalne media – PCPR – WTZ – POW – DPS, – ZSS – OSW – organizacje pozarządowe – OPS	– środki własne instytucji realizujących – PFRON – środki pozyskane w drodze konkursu ofert z samorządów gminnych, powiatowego, i wojewódzkiego	– ilość zorganizowanych kampanii społecznych i informacyjnych – ilość publikacji, artykułów, spotów telewizyjnych wywiadów	– wzrost świadomości społecznej i wiedzy na temat niepełnosprawności – wzrost tolerancji i akceptacji społeczne, – integracja społeczna – przełamanie stereotypów

	– pisanie artykułów o tematyce niepełnosprawności, – pokazywanie w mediach dobrych praktyk w powiecie		– środki z projektów ministerialnych – fundusze europejskie (w tym EFS)		
	Zadanie 2: Inicjowanie, organizowanie i wspieranie organizacji spotkań i imprez o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym i turystycznym				
11.	– organizowanie imprez o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym i turystycznym – ogłaszanie konkursów ofert na zadania zlecone dla organizacji pozarządowych w zakresie organizacji imprez i działań na rzecz osób z niepełnosprawnością – organizowanie szkoleń i spotkań informacyjnych dla instytucji i organizacji pozarządowych z zakresu pozyskiwania środków na działania na rzecz osób z niepełnosprawnością	– samorząd powiatowy – samorząd gminny – instytucje kultury – placówki oświatowe – ośrodki i kluby sportowe – PCPR, – WTZ – POW – DPS – ZSS – SOSW	– środki własne instytucji realizujących – PFRON – środki pozyskane w drodze konkursu ofert z samorządów gminnych – powiatowego i wojewódzkiego – środki z projektów ministerialnych	– ilość zorganizowanych spotkań i imprez – ilość organizacji, które zaangażowały się w organizację imprez integracyjnych – kwota dofinansowania do realizacji zadań zleconych w zakresie wspierania osób z niepełnosprawnością – ilość zadań zleconych zrealizowanych przez organizacje pozarządowe	– wzrost tolerancji i akceptacji społecznej – integracja społeczna, – przełamanie stereotypów – integracja i zacieśnienie współpracy pomiędzy placówkami i organizacjami – wykreowanie pozytywnego wizerunku osób z niepełnosprawnością jako pełnowartościowych uczestników życia społecznego

	– tworzenie rocznych i wieloletnich planów współpracy z organizacjami pozarządowymi	– organizacje pozarządowe – OPS	– fundusze europejskie (w tym EFS)		– wzrost poczucia wartości osób z niepełnosprawnością, – aktywne uczestnictwo osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym i kulturalnym w powiecie
Zadanie 3: Stwarzanie warunków do udziału osób z niepełnosprawnością we wszelkich imprezach i spotkaniach organizowanych w Powiecie Krośnieńskim					
12.	– dostosowywanie wszelkich imprez i spotkań (o różnej tematyce i z różnych okazji) do potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnością – likwidacja barier architektonicznych i w komunikowaniu się w instytucjach kultury – wprowadzenie zapisów nakazujących dostosowanie realizowanych działań do potrzeb osób z niepełnosprawnością w regulaminach ogłaszanych konkursów ofert	– samorząd powiatowy – samorząd gminny, – instytucje kultury – placówki – oświatowe – ośrodki i kluby sportowe – organizacje pozarządowe	– środki własne instytucji realizujących – PFRON – środki pozyskane w drodze konkursu ofert z samorządów gminnych – powiatowego i wojewódzkiego – środki z projektów ministerialnych	– ilość imprez i spotkań zorganizowanych w warunkach w pełni dostosowanych do potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnością – ilość wprowadzonych zapisów w regulacjach prawnych i organizacyjnych zmierzających do wymuszenia na organizatorach imprez	– zwiększenie świadomości społecznej odnośnie potrzeb osób z niepełnosprawnością – dostępność spotkań i imprez organizowanych w powiecie dla wszystkich członków społeczności – integracja społeczna – zwiększenie aktywności społecznej osób z niepełnosprawnością poprzez udział we wszelkiego rodzaju spotkaniach

	– obejmowanie patronatem imprez w pełni dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością		– fundusze europejskie (w tym EFS)	i spotkań, dostosowania warunków do potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnością	i imprezach organizowanych w powiecie
	Zadanie 4: Wdrażanie w szkołach programów wychowawczych, mających na celu poznanie świata osób z niepełnosprawnością, zmianę postaw, rozumienie i akceptację				
13.	– wprowadzanie ogólnoszkolnych programów wychowawczych – zobowiązanie nauczycieli wychowawców do wprowadzenia do planu lekcji wychowawczych, tematów związanych z niepełnosprawnością i akceptacją – organizowanie konkursów wiedzy, plastycznych itp. na temat niepełnosprawności	– placówki oświatowe	– środki własne placówek oświatowych, – środki z projektów ministerialnych	– ilość wdrożonych programów wychowawczych obejmujących edukację dzieci i młodzieży w zakresie niepełnosprawności – ilość zorganizowanych konkursów wiedzy, plastycznych itp. dotyczących problematyki osób z niepełnosprawnością	– podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie niepełnosprawności – wzrost poziomu akceptacji osób z niepełnosprawnością w szkołach i innych placówkach oświatowych – nawiązanie i zacieśnienie współpracy pomiędzy placówkami oświatowymi i placówkami oraz instytucjami zajmującymi się problemami osób z niepełnosprawnością
14.	Zadanie 5: Współpraca pomiędzy placówkami oświatowymi i instytucjami zajmującymi się osobami z niepełnosprawnością				

	– organizacja spotkań, imprez i konkursów integrujących uczniów z osobami z niepełnosprawnością – realizacja wspólnych projektów – promowanie w ogłaszanych konkursach ofert na zadania publiczne, projektów partnerskich, włączających zarówno dzieci i młodzież z placówek oświatowych oraz osoby z niepełnosprawnością z poszczególnych placówek powiatowych – zawiązywanie partnerstw pomiędzy placówkami	– placówki oświatowe – WTZ – POW – DPS – ZSS – SOSW	– środki własne instytucji realizujących – PFRON – środki pozyskane w drodze konkursu ofert z samorządów gminnych, powiatowego, i wojewódzkiego, – środki z projektów ministerialnych – fundusze europejskie (w tym EFS)	– ilość zorganizowanych spotkań uczniów szkół powiatowych z osobami z niepełnosprawnością – ilość zrealizowanych wspólnych projektów – ilość zawiązyanych partnerstw formalnych i nieformalnych	– podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie niepełnosprawności – wzrost poziomu akceptacji osób z niepełnosprawnością w szkołach i innych placówkach oświatowych, – nawiązanie i zacieśnienie współpracy pomiędzy placówkami oświatowymi i placówkami oraz instytucjami zajmującymi się problemami osób z niepełnosprawnością
15.	Zadanie 6: Tworzenie klas integracyjnych we wszystkich typach szkół				
	– zachęcanie dyrektorów szkół do tworzenia klas integracyjnych – tworzenie klas i grup integracyjnych w szkołach i przedszkolach w powiecie	– samorząd powiatowy – samorząd gminny – placówki oświatowe	– środki własne instytucji realizujących – środki ministerialne	– ilość utworzonych klas integracyjnych	– podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie niepełnosprawności – wzrost poziomu akceptacji osób z niepełnosprawnością

	– pozyskiwanie środków na tworzenie klas integracyjnych – motywowanie nauczycieli do edukacji i samorozwoju w kierunku pracy z osobami z niepełnosprawnością, w szczególności intelektualną (oligofrenopedagogika) – zatrudnianie nauczycieli wspomagających				w szkołach i innych placówkach oświatowych
Zadanie 7: Inicjowanie i promowanie twórczości artystycznej osób z niepełnosprawnością					
16.	– organizacja wystaw, przeglądów, festiwali itp. promujących twórczość osób z niepełnosprawnością – pokazywanie na zewnątrz twórczości artystycznej osób z niepełnosprawnością, realizowanej w placówkach przy okazji prowadzenia rehabilitacji – organizacja przez placówki kiermaszów prac – zapraszanie placówek do organizacji stoisk wystawienniczych przy okazji	– samorząd powiatowy – samorząd gminny – WTZ – POW – DPS – ZSS – SOSW – organizacje pozarządowe	– środki własne instytucji realizujących – PFRON – środki pozyskane w drodze konkursu ofert z samorządów gminnych, powiatowego, i wojewódzkiego – środki z projektów ministerialnych	– ilość zorganizowanych wystaw, przeglądów, festiwali – ilość występów publicznych, grupowych i indywidualnych, osób z niepełnosprawnością – ilość kiermaszów prac – ilość zrealizowanych projektów promujących twórczość artystyczną	– włączenie osób z niepełnosprawnością do uczestniczenia i tworzenia kultury w powiecie – wzrost tolerancji i akceptacji społecznej – integracja społeczna – przełamanie stereotypów – wykreowanie pozytywnego wizerunku osób z niepełnosprawnością jako

	wszelkich imprez masowych w powiecie - ogłaszanie konkursów ofert na zadania zlecone dla organizacji pozarządowych w zakresie promowania twórczości artystycznej osób z niepełnosprawnością - pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację projektów promujących twórczość artystyczną osób z niepełnosprawnością		fundusze europejskie (w tym EFS)	osób z niepełnosprawnością, - kwota dofinansowania do realizacji zadań zleconych w zakresie promocji twórczości artystycznej osób z niepełnosprawnością - ilość zadań zleconych zrealizowanych przez organizacje pozarządowe	pełnowartościowych uczestników życia społecznego i kulturalnego, wzrost poczucia wartości osób z niepełnosprawnością aktywne uczestnictwo osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym i kulturalnym powiatu
17.	<i>Zadanie 8: Wspieranie w środowisku lokalnym działań mających na celu usuwanie barier funkcjonalnych - urbanistycznych, architektonicznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się, dotyczących życia publicznego osób z niepełnosprawnością</i>				
	- pozyskiwanie środków na likwidację barier - informowanie instytucji o możliwościach pozyskania środków na likwidację barier - zachęcanie przewoźników do zakupu pojazdów dostosowanych dla osób z niepełnosprawnością	- samorząd powiatowy - samorząd gminny - PCPR	- środki własne instytucji realizujących - PFRON - fundusze europejskie (w tym EFS)	- ilość zlikwidowanych barier architektonicznych w instytucjach i miejscach użyteczności publicznej - ilość zlikwidowanych barier urbanistycznych i funkcjonalnych	- poprawa dostępności instytucji i miejsc użyteczności publicznej dla osób z niepełnosprawnością - likwidacja barier transportowych w powiecie

	– stwarzanie możliwości uzyskania prawa jazdy przez osoby z niepełnosprawnością – dofinansowanie zakupu dostosowanych samochodów – organizowanie szkoleń i szkolenie pracowników w zakresie posługiwania się językiem migowym			– ilość zlikwidowanych barier w komunikowaniu się w instytucjach i miejscach użyteczności publicznej – ilość autobusów i mikrobusów dostosowanych dla osób z niepełnosprawnością z których mogą te osoby korzystać	
Zadanie 9: Podejmowanie działań mających na celu podniesienie jakości obsługi osób z niepełnosprawnością, w szczególności w urzędach administracji samorządowej, pomocy społecznej, urzędzie pracy i placówkach służby zdrowia					
18.	– szkolenia dla pracowników administracji z zakresu obsługi osób z niepełnosprawnością – bieżący monitoring poziomu obsługi osób z niepełnosprawnością – likwidacja barier architektonicznych w instytucjach użyteczności publicznej	– samorząd powiatowy – samorząd gminny – PCPR – OPS – PUP	– środki własne instytucji realizujących – PFRON – środki pozyskane w drodze konkursu	– ilość przeprowadzonych szkoleń dla pracowników administracji z zakresu obsługi osób z niepełnosprawnością (m.in. z zakresu	– zwiększenie samodzielności osób z niepełnosprawnością w załatwianiu własnych spraw – podniesienie jakości obsługi osób z niepełnosprawnością w urzędach administracji samorządowej, pomocy

	– dostosowanie stron internetowych instytucji do potrzeb osób z niepełnosprawnością (możliwość powiększenia czcionki i zmiany kontrastu)	– NZOZ	– ofert z samorządów gminnych – powiatowego i wojewódzkiego – środki z projektów ministerialnych – fundusze europejskie (w tym EFS)	– posługiwania się językiem migowym) – ilość zlikwidowanych barier architektonicznych w instytucjach użyteczności publicznej – ilość instytucji prowadzących strony internetowe dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością – zmniejszenie ryzyka dyskryminacji	– społecznej, urzędzie pracy i placówkach służby zdrowia
19.	Zadanie 10: Prowadzenie działalności informacyjnej dotyczącej różnych form pomocy i wsparcia świadczonych przez urzędy, instytucje i organizacje pozarządowe (opracowanie i prowadzenie strony internetowej lub fanpage na portalu społecznościowym)				
	– prowadzenie punktów doradztwa dla osób z niepełnosprawnością – pozyskiwanie środków zewnętrznych na prowadzenie doradztwa	– PCPR – PUP – OPS	– środki własne instytucji realizujących – PFRON – środki pozyskane w drodze konkursu	– ilość udzielonych porad, – ilość zatrudnionych specjalistów (prawników, psychologów) – ilość zorganizowanych punktów doradztwa	– podniesienie poziomu wiedzy osób z niepełnosprawnością, – zwiększenie liczby udzielanej pomocy osobom z niepełnosprawnością

	– zamieszczanie na stronach internetowych informacji dotyczących wsparcia osób z niepełnosprawnością – informowanie osób z niepełnosprawnością o możliwościach skorzystania z różnych form pomocy – prowadzenie fanpage-a dla osób z niepełnosprawnością na portalu społecznościowym – dostosowanie stron internetowych instytucji do potrzeb osób z niepełnosprawnością		– ofert z samorządów gminnych powiatowego i wojewódzkiego, – środki z projektów ministerialnych – fundusze europejskie (w tym EFS)	– ilość informacji zamieszczanych na utworzonej stronie internetowej lub na portalu społecznościowym – łatwiejszy dostęp do uzyskania indywidualnego wsparcia – ilość instytucji zamieszczających na swoich stronach internetowych informacje dotyczące różnych form pomocy i wsparcia, świadczonych przez urzędy i instytucje dla osób z niepełnosprawnością – budowanie społeczności Online	– wzrost świadomości społecznej
--	---	--	--	--	---

Cel: Poprawa funkcjonowania w obszarze szkolnictwa i edukacji

Zadanie 1: Prowadzenie wczesnej interwencji i wczesnego wspomagania rozwoju

20.	– objęcie jak największej liczby dzieci z niepełnosprawnością pomocą specjalistyczną do chwili podjęcia przez nie nauki w szkole – rozszerzenie oferty placówek specjalistycznych dla poszczególnych niepełnosprawności oraz dla dzieci zagrożonych niepełnosprawnością w zakresie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i pomocy jego rodzinie, – stworzenie możliwości konsultacji medycznych (neurologicznych, psychiatrycznych, kardiologicznych, laryngologicznych, okulistycznych, rehabilitacyjnych itp.) w zależności od potrzeb dziecka objętego wczesnym wspomaganiem w wyznaczonych placówkach służby zdrowia	– samorząd powiatowy – samorząd gminny – PCPR – NZOZ – PPP – szkoły	– środki własne instytucji realizujących – PFRON – fundusze europejskie (w tym EFS) – kuratorium oświaty	– liczba dzieci korzystających z usług świadczonych w ramach wczesnego wspomagania rozwoju dziecka – liczba ośrodków świadczących pomoc z zakresu wczesnego wspomagania rozwoju	– poprawa jakości dotychczas realizowanych usług – poprawa funkcjonowania dziecka niepełnosprawnego i jego rodziny w codziennym życiu

	– wypracowanie standardów usług świadczonych w ramach wczesnego wspomagania rozwoju dzieci				
Zadanie 2: Zapewnianie osobom z niepełnosprawnością dostępu do wszystkich form i szczebli edukacji					
21.	– stworzenie dzieciom i młodzieży posiadającym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego możliwości kształcenia na równi z pełnosprawnymi rówieśnikami na wszystkich poziomach nauczania – zapewnienie doradztwa dla rodziców i uczniów z niepełnosprawnością w zakresie wyboru typu szkoły dalszego kształcenia, ukierunkowania zawodowego – dostosowywanie oferty szkół kształcących osoby niepełnosprawne do potrzeb rynku pracy	– samorząd powiatowy – samorząd gminny – PCPR – PPP – szkoły	– środki własne instytucji realizujących – PFRON – fundusze europejskie (w tym EFS) – kuratorium oświaty	– liczba dzieci uczących się w szkole specjalnej – liczba dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego uczących się w systemie ogólnodostępnym i integracyjnym – liczba dzieci uczących się w nauczaniu indywidualnym	– poprawa jakości prowadzonych zajęć edukacyjnych – zwiększenie szans na uczestnictwo w życiu społecznym, dostępie do edukacji, podejmowanie pracy czy też uczestniczenie w sporcie i kulturze

22.	Zadanie 3: Wspieranie niepełnosprawnej młodzieży i osób dorosłych w podejmowaniu edukacji na poziomach wyższych, celem poprawy sytuacji na rynku pracy – doradztwo, udostępnianie informacji				
	– rozwijanie oferty kształcenia ustawicznego dla różnych grup osób z niepełnosprawnością – szkolenia z zakresu kompetencji społecznych oraz umiejętności zawodowych, uwzględniające różnorodne potrzeby i możliwości osób z niepełnosprawnością	– samorząd powiatowy – samorząd gminny – PCPR – PPP – szkoły	– środki własne instytucji realizujących – PFRON – fundusze europejskie (w tym EFS) – kuratorium oświaty	– liczba osób korzystających z kształcenia ustawicznego	– podtrzymanie i rozwinięcie umiejętności nabytych w trakcie edukacji szkolnej, a tym samym ochrona przed wykluczeniem z rynku pracy
23.	Zadanie 4: Inicjowanie likwidacji barier architektonicznych, komunikacyjnych ograniczanie korzystanie z placówek światowych				
	– pozyskiwanie środków na likwidację barier architektonicznych – informowanie instytucji o możliwościach pozyskania środków na likwidację barier	– samorząd powiatowy – samorząd gminny – PCPR – PPP – szkoły	– środki własne instytucji realizujących – PFRON – fundusze europejskie (w tym EFS) – kuratorium oświaty	– ilość zlikwidowanych barier architektonicznych w instytucjach i miejscach użyteczności publicznej, w tym przede wszystkim w szkołach – ilość zlikwidowanych barier urbanistycznych i funkcjonalnych	– poprawa dostępności instytucji i miejsc użyteczności publicznej dla osób z niepełnosprawnością

				– liczba placówek oświatowych bez barier architektonicznych	
24.	Zadanie 5: Pozyskiwanie środków zewnętrznych na podnoszenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli z zakresu pedagogiki specjalnej				
	– uzyskanie środków na kursy, szkolenia i inne formy kształcenia podnoszące kwalifikacje zawodowe nauczycieli z zakresu pedagogiki specjalnej	– samorząd powiatowy – samorząd gminny – PCPR – PPP – szkoły	– środki własne instytucji realizujących, – PFRON, – fundusze europejskie (w tym EFS) – kuratorium oświaty –	– liczba osób korzystających z danej formy kształcenia i doskonalenia zawodowego	– poprawa funkcjonowania osób z niepełnosprawnością
Cel operacyjny : Profilaktyka i oświata zdrowotna w zakresie zapobiegania niepełnosprawności					
25.	Zadanie 1 : Promocja i edukacja prozdrowotna				
	– podejmowanie działań w kierunku zapobiegania chorobom i niepełnosprawności poprzez rozpowszechnianie programów zdrowotnych w zakresie zapobiegania	– przedszkola – szkoły – Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna	– budżet realizatorów	– liczba programów telewizyjnych, artykułów, ukazujących się w lokalnych mediach dot. problemu	– pozytywne zmiany w postrzeganiu osoby z niepełnosprawnością , jej wizerunku w środowisku lokalnym

	chorobom układu krążenia, narkomanii, AIDS i innym oraz promocję zdrowego trybu życia: a) prowadzenie wykładów, dyskusji i projekcji filmów o tematyce zdrowotnej b) rozpowszechnianie plakatów, broszur i materiałów edukacyjnych c) organizowanie konkursów d) publikacje w prasie i w Internecie e) realizacja programów własnych	– PCPR – placówki opieki zdrowotnej – PPP – DPS – POW – WTZ – samorządy gminne		niepełnosprawności na terenie powiatu – liczba wydanych opracowań, sprawozdań, publikacji, broszur dot. problemu niepełnosprawności – liczba instytucji, organizacji i innych osób podejmujących działania na rzecz osób z niepełnosprawnością na terenie Powiatu Krośnieńskiego	– wzrost wrażliwości społecznej na problemy osób z niepełnosprawnością oraz świadomości na temat problemu niepełnosprawności – opracowywanie, wydawanie, aktualizowanie informacji na temat problemów i potrzeb osób z niepełnosprawnością
	Zadanie 2 : Poprawa bezpieczeństwa na drogach oraz zmniejszenie urazowości wśród społeczeństwa				
26.	– poprawa infrastruktury drogowej: a) poprawa ciągów pieszych b) budowa parkingów c) instalowanie oświetlenia ulicznego d) modernizacja istniejącej sieci drogowej	– samorządy gminne, samorząd powiatowy – KPP – przedszkola, szkoły – Straż Miejska	– budżet powiatu, miasta, gmin – fundusze unijne – budżet realizatorów,	– liczba działań prowadzących do poprawy infrastruktury drogowej – liczba uczniów i przedszkolaków	– wzrost wrażliwości społecznej na problemy osób z niepełnosprawnością oraz świadomości na temat problemu niepełnosprawności

	– prowadzenie w szkołach i przedszkolach pogadanek, prelekcji, konkursów, turniejów, przygotowywanie i egzaminowanie na kartę rowerową, wyposażanie uczniów w opaski odbłaskowe	– PSP – ratownictwo medyczne	– fundusze europejskie i inne	z Powiatu Krośnieńskiego objętych działaniami edukacyjnymi dot. niepełnosprawności i zapobiegania niepełnosprawności	– wzmocnienie poczucia niezależności i własnej wartości przez osoby niepełnosprawne – wzrost świadomości przeciwdziałania niepełnosprawności wśród dzieci i młodzieży
Zadanie 3 : Wykorzystanie kultury fizycznej jako środka w kreowaniu zdrowia					
27.	– poprawa i poszerzenie bazy rekreacyjno – sportowej: a) wyposażenie szkół w sprzęt sportowy i rehabilitacyjny b) budowa i rozbudowa obiektów sportowych i rehabilitacyjnych, c) bieżące utrzymanie istniejących obiektów sportowych. – promowanie kultury fizycznej, jako najtańszej formy profilaktyki:	– samorządy gminne – samorząd powiatowy – przedszkola, szkoły – OSiR – inne – przedszkola, szkoły, – organizacje społeczne	– budżet realizatorów, PFRON, fundusze unijne, budżet powiatu – budżet realizatorów – PFRON – fundusze unijne	– liczba działań sportowych, rekreacyjnych, turystycznych i integracyjnych promujących działalność osób z niepełnosprawnością – liczba osób z niepełnosprawnością uczestnicząca w projektach	– wzrost aktywności fizycznej , rekreacyjnej osób z niepełnosprawnością – wykorzystanie potencjału osób z niepełnosprawnością – rozszerzenie zakresu działań na rzecz aktywnej integracji osób z niepełnosprawnością

	a) organizowanie masowych imprez sportowo – rekreacyjnych	– stowarzyszenia – WTZ – DPS – POW			
Cel: Likwidacja i łagodzenie skutków niepełnosprawności					
Zadanie 1: Poprawa opieki zdrowotnej					
28.	– poprawa dostępności do świadczeń medycznych i rehabilitacyjnych poprzez: a) sukcesywne zwiększanie zakresu realizowanych świadczeń, b) doposażenie placówek w sprzęt diagnostyczny, leczniczy i rehabilitacyjny, c) zapewnienie opieki medycznej w placówkach edukacyjnych – organizowanie badań profilaktycznych	– placówki służby zdrowia – samorząd powiatowy – samorządy gminne – PCPR – DPS – POW – WTZ – przedszkola i inne placówki edukacyjne – samorząd powiatowy – samorządy gminne	– budżet placówek służby zdrowia – NFZ – PFRON – budżety samorządów, realizatorów i powiatu – budżet realizatorów – NFZ,	– liczba podmiotów, które otrzymały dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego – liczba osób z niepełnosprawnością biorąca udział w programach profilaktycznych i rehabilitacyjnych – liczba miejsc w ośrodkach wsparcia, warsztatach terapii zajęciowej, domu pomocy społecznej	– wzrost udziału osób z niepełnosprawnością w programach profilaktycznych i rehabilitacyjnych – systematyczne podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się opieką i rehabilitacją osób z niepełnosprawnością – poprawa stanu zdrowia mieszkańców, wynikająca z prowadzenia zdrowego stylu życia.

			– prywatnych sponsorów	– liczba udzielonych porad specjalistycznych – liczba dzieci z niepełnosprawnością i ich rodziców objętych wczesnym wspomaganie	
29.	Zadanie 2: Ograniczanie barier architektonicznych , urbanistycznych i transportowych i w komunikowaniu się				
	– likwidacja barier w placówkach edukacyjnych, służby zdrowia i innych budynkach użyteczności publicznej: a) wykonanie pochylni, wind, przystosowanie pomieszczeń pod potrzeby osób z niepełnosprawnością oraz realizacja innych prac, mających na celu zniesienie ograniczeń architektonicznych, urbanistycznych i w komunikowaniu się	– samorząd powiatowy – inne obiekty użyteczności publicznej w miarę potrzeb	– budżet realizatorów – EFS – PFRON – fundusze europejskie	– liczba przeprowadzonych likwidacji barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej – liczba zakupionych lub dostosowanych pojazdów do przewozu osób z niepełnosprawnością	– wzrost liczby obiektów użyteczności publicznej pozbawionych barier – wzrost liczby osób z niepełnosprawnością uczęszczających do placówek edukacyjnych i rehabilitacyjnych – wzrost liczby środków transportu przystosowanego do przewozu osób z niepełnosprawnością

	b) zakup środków transportu dostosowanych do przewozu osób z niepełnosprawnością	– PCPR – inne w miarę potrzeb	– budżet realizatorów – PFRON – fundusze unijne		
30.	Zadanie 3: Zaspokajanie indywidualnych potrzeb osób z niepełnosprawnością				
	– likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością – zapewnienie osobom z niepełnosprawnością pomocy w zakupie sprzętu ortopedycznego, rehabilitacyjnego i środków pomocniczych – dofinansowanie osobom z niepełnosprawnością do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową oraz	– PCPR – PCPR – NFZ – PCPR – organizatorzy turnusów	– PFRON – wnioskodawcy – PFRON – NFZ – wnioskodawcy – PFRON – wnioskodawcy – PFRON	– liczba przeprowadzonych likwidacji barier architektonicznych w mieszkaniach osób z niepełnosprawnością – liczba osób, które otrzymały dofinansowanie do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocowe – liczba osób, które otrzymały dofinansowanie	– wzrost samodzielności funkcjonowania osób z niepełnosprawnością w środowisku – wzrost liczby osób z niepełnosprawnością uczęszczających do placówek rehabilitacyjnych – wzrost poczucia własnej wartości przez osoby niepełnosprawne – wzrost liczby osób z niepełnosprawnością

	pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym – wspieranie osób starszych i osób z niepełnosprawnością poprzez realizację świadczeń tj, zasiłku pielęgnacyjnego, świadczenia pielęgnacyjnego – zapewnienie wysokiej jakości usług opiekuńczych w środowisku domowym – upowszechnianie i stosowanie rozwiązań, takich jak: np. asystent osoby z niepełnosprawnością, opieka wytchnieniowa – wypłata świadczeń przysługująca osobom z niepełnosprawnością – udzielenie wsparcia psychologicznego, finansowego i rzeczowego wychowankom Domu Dziecka – pomoc niepełnosprawnym w załatwianiu spraw urzędowych	– ośrodki rehabilitacyjne – PCPR – OPS – PUP – DD – PPP – WTZ – POW – DPS – organizacje pozarządowe	– wnioskodawcy – budżet gminy – Fundusz Pracy – PFRON – środki unijne – budżet realizatorów – inne	do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego – liczba osób z niepełnosprawnością i opiekunów korzystających z turnusu rehabilitacyjnego – ilość wypłat świadczeń przysługujących osobom z niepełnosprawnością – liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i innych form wsparcia (asystenci, opiekunowie) – liczba wychowanków DD którym udzielono wsparcia – liczba miejsc w ośrodkach wsparcia	uczęszczających do placówek edukacyjnych – zabezpieczenie finansowe osób z niepełnosprawnością – zapewnienie dobrej jakości życia osobom z niepełnosprawnościami – poprawa dostępu do usług zdrowotnych i rehabilitacyjnych dla osób z niepełnosprawnością w miejscu zamieszkania
--	---	--	--	--	--

	– możliwość korzystania z rehabilitacji społecznej i zawodowej w WTZ (placówce pobytu dziennego), – możliwość korzystania z rehabilitacji społecznej i zawodowej w ramach programu „Zajęcia klubowe w WTZ”			warsztatach terapii zajęciowej i domu pomocy społecznej – liczba uczestników zajęć klubowych – liczba osób korzystających z rehabilitacji w WTZ	
--	---	--	--	---	--

6. Podsumowanie

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2026 - 2030 ma ułatwić prowadzenie aktywnej polityki społecznej wobec osób z niepełnosprawnością, wspierać i umacniać ich prawa, eliminować wszelkie przejawy dyskryminacji oraz przyczynić się do stworzenia osobom niepełnosprawnym warunków umożliwiających godne i możliwie pełne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym. Skuteczną realizację tego celu mają zapewnić planowane, konkretne działania na rzecz integracji społecznej, aktywizacji zawodowej oraz przestrzegania praw osób z niepełnosprawnością.

W polityce społecznej realizowanej na poziomie powiatu bardzo ważną rolę pełnią organizacje pozarządowe, które zajmują się wspieraniem osób z niepełnosprawnością. Są one partnerem dla samorządu w procesie realizacji zadań nakierowanych na pomoc osobom niepełnosprawnym, jak również samodzielnie inicjują działania aktywizujące te osoby. Należy podkreślić, że organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie Powiatu Krośnieńskiego są zaangażowane we wsparcie osób z różnymi typami i rodzajami niepełnosprawności. Osoby niepełnosprawne stanowią grupę zróżnicowaną pod względem stopnia i rodzaju niepełnosprawności oraz poziomu wykształcenia, co powoduje konieczność indywidualizowania pomocy do nich adresowanej.

Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest dokumentem otwartym. W miarę potrzeb i zachodzących zmian prawnych, ekonomicznych może podlegać aktualizacji. W związku z tym będzie monitorowany na bieżąco w zakresie realizacji założonych celów i zadań. Sprawozdanie z wykonania będzie przedkładane przez dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jako integralna część corocznego sprawozdania z działalności Centrum.

UZASADNIENIE

do uchwały w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2026 – 2030

Na podstawie art. 4 ust. 1 punkt 5 oraz art. 12 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1684.) oraz art. 35a ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 913; zm.: z 2023 r. poz. 1234, z 2025 r. poz.1301,1665 i 1746) w kompetencji Rady Powiatu jest uchwalenie Powiatowego Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych.

Zgodnie art. 35a ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 913; zm.: z 2023 r. poz. 1234, z 2025 r. poz. 1301, 1665, 1746) opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- a) rehabilitacji społecznej,
- b) rehabilitacji zawodowej i zatrudniania,
- c) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2026-2030 jest kontynuacją i uzupełnieniem poprzedniego programu. Został opracowany w oparciu o wnioski z realizacji poprzedniego programu i dostosowaniu do nowych założeń, potrzeb i problemów osób niepełnosprawnych w Powiecie Krośnieńskim. Ma na celu podjęcie dalszych działań na rzecz integracji społecznej, aktywizacji zawodowej oraz przestrzeganiu praw osób niepełnosprawnych. Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest spójny z Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych. Do opracowania dokumentu powołano zespół składający się z przedstawicieli różnych instytucji funkcjonujących na terenie Powiatu Krośnieńskiego, realizujących działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Program ma na celu zminimalizowanie skutków niepełnosprawności oraz umożliwienie zaspokajania potrzeb osób z niepełnosprawnością we wszystkich obszarach życia. Program jest skierowany do osób z niepełnosprawnością, zamieszkujących teren Powiatu Krośnieńskiego.

Program podlega konsultacjom społecznym. Ich wynik zostanie zaprezentowany po ich przeprowadzeniu.

W związku z powyższym zasadne jest podjęcie niniejszej uchwały Rady Powiatu Krośnieńskiego.

UZASADNIENIE

do projektu uchwały w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Powiatu Krośnieńskiego w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2026 – 2030

Na podstawie art. 4 ust. 1 punkt 5 oraz art. 12 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1684.) oraz art. 35a ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 913; zm.: poz. 1234, 1301, 1665, 1746) Rada Powiatu Krośnieńskiego uchwala Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2026 – 2030.

Zgodnie z § 3 ust. 1 Uchwały nr VIII/58/2015 Rady Powiatu Krośnieńskiego z dnia 24 września 2015 r. w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych z mieszkańcami Powiatu Krośnieńskiego, konsultacje społeczne przeprowadza się, gdy wymagają tego przepisy prawa oraz w innych sprawach należących do zakresu działania powiatu.

W związku z powyższym w celu poznania opinii zainteresowanych środowisk oraz mieszkańców Powiatu Krośnieńskiego, których dotyczy projekt uchwały zasadne jest przeprowadzenie konsultacji społecznych przedmiotowego programu.